

34312 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

దెన్న వట్టణము 1918 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 1 వ తేది శుక్రవారము

No. 251

సంపుటము. 3.

పింగళనామ సంవత్సర పౌషమాస బహుళతంతమి ౧.

సంచిక ౨౫౧

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుబి కనువగునది, సాటిలేని చువోజ్జుమగు సువాసనగలది, అల్పాహారముగాని, శరీరాదుగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయఁబడిన శేషల పుష్కలసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించుకొని, మనోహరమగు సువాసన ని స్ఫులవరించును.

ఈ క్రింది ధర్మాణముల సీసాలలో నుండును.

దెన్న పైజా (అర ద్రాం)	సీసా 1-కి	య 0-8-0
చిట్టరకము పైజా 1-ద్రా	"	" 0-12-0
జీరోక పైజా 2 "	"	" 1-4-0
వెడ్డపైజా 4 "	ఈ క్రింద పైజా	" 2-0-0

వి. పి. ఖమ్మం రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

ప్రత్యేక, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాత్రలలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగత్తును సీసాపైక ను, కాట్టపైకను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పుకారించుము. ఈ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క సలహానులను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువనాటి వ్రాసినవో ఆటో డిల్ బహార్ గల సువాసనకాట్ట దుచితముగ చంపుదురు.

హాల్ ఏజెంట్లు అండ్ ఇంజియర్ క్రాస్ అండు కెయిల్ కో; నెం. 156, బామ్బాయి సీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

కన్న నొప్పులను వరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చర్మవ్యాధుల నొప్పుల వార

దోలును. వాయువు

ప్రసృతి సోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంట నుండదగినది.

ప్రతియుంట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమంగు

దేయారచేదాదు మంచినుండు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిప్లో. 109, (శ్రీరామ్, వాంశీ, బామ్బాయి)

109, (శ్రీరామ్, వాంశీ, బామ్బాయి)

8, బామ్బాయి రోడ్, మద్రాసు.

కావలెను. (1043)

కోరాపుట్టు జిల్లా కోర్టు వైస్ ప్రెసిడెంటు కఠోరిలో హెడ్ క్లర్కు కావలసియున్నది. 18½ నెలలవరకే యువోయి ముగ ఖాళీగావలెను. త్వరలో ఖాయముగా ఏర్పడగలదు. లోకలుండు కోడు 121 అర్బిక్కు 2 వ క్లాజు ననుసరించి దరఖాస్తుదారులు పరిశీలయిండు తీర్మానము కావలెను. ఇది వరకు లోకల్ ఫంక్షనిపాట్ల మెంటు అనుభవముగలవారు ముఖ్యముగ ప్రీక్షికోనబడుదురు. కోరాపుట్టు వాతావరణపుస్థితి అనారోగ్యమైనది. ఓడ్రులుగాని తెలుగువారుగాని దరఖాస్తు చేయవలెను. కాల్తేలో (ఫిబ్రవరి 9 తేదీ) గాని 20 - వ తేదీగాని నయును ప్రెసిడెంటుగారిలో స్వయముగ మాట్లాడ వలసియున్న యెడల సంసిద్ధులై యుండవలెను.

విశాఖపట్టణము జిల్లా కోరాపుట్టు వైస్ ప్రెసిడెంటు ఎఫ్. జి. బట్లరు. పి. ఎన్ గారికి దరఖాస్తు చేసికోవ వలెను.

ఎఫ్. జి. బట్లరు,

24-1-18 వైస్ ప్రెసిడెంటు కోరాపుట్టు డిప్టీ ట్రైబ్యునల్.

కావలెను (1002)

అప్పులు కావలసినవారు, వైకము భూస్థితిపై అప్పు ఇచ్చుటకు ఇష్టముగలవారు న్యాయమైన వడ్డీని తెలుపుచు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాసికోవలెను.

సెక్యూర్, c/o మేనేజరు, మదరాసు మెయిల్.

అమృతమునకు త్వరలో రావలెను.

స్వజాతీని (ప్రింటింగు కాగితములు 9, 10, 12, 14, 16 పానుల డిమిట్, స్వజాతీని వెయింటింగు కాగితములు డబుల్ రాయల్ 32, 36 పానులది కావలసినవారు రు. 100 కు, రు. 10 లు అడ్వాన్సు చెల్లించి అడ్వర్ట రిజిస్టరు చేయించుకోవలెను. బాహులో నుండు తక్కువధరల ప్రకారము అమ్మబడును.

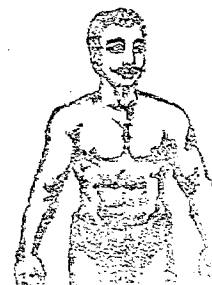
(1003) ఎస్. పి. సారథి అండు కో, మద్రాసు.

కార్యదాంబ: ఇది శ్రీభక్త్యుని యను నాటకము. సంఘమరాధారసంస్కారమునకు ముగ్ధ మిందు బాంబడినది. అందరూ జనవిశేషకలయను. వెల 0-4-0 సోప్టేజ్ పేజు అంధప్రతికాకార్యాలయము, 7 తొలుకెడ్డి పేరి, చురవాను.

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయి:కాంత మార్గము.

ఈ లేహ్యము, మార్గము అనభవజ్ఞులచే కుద్ధ వనమాలిక లో తదాదుచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, మార్గములచే దర్శి విధములగు మేహసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలను. ప్రపంచమున సుఖసంబంధమైన సెగ రోగములచే యెదురు పాద వోందుచుండుటలేదు.

అట్లేవారి కిది దేశతాపరక్షసాధము. దీనిని సేవించిన రక్తము శుభ్రమై, పుష్టి నిచ్చి నామలకు పలుకర్మమును కలుగ చేయటలో పేజీయెడి.

దీనిని శ్రీలు, పురుషులు, అందరూ వాడవచ్చును. (586) 28 నిమిషాల సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-8-0 24 నిమిషాలు సేవించగల సెట్టు 1-8 1-12-0 1 సెట్టుకు పోస్టేజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనుగార్లకు పోస్టేజి ఇవ్వం. చిరునామా: లేహ్యము డిప్లో, వాం. పి. వేంకటేశు. శ్రీ. పి. సాచు కాదు పేరి, చురవాను.

అన్ని మిన్య జ్వరములకును యిసనాఫలిమండు

రామబాణమువలె ఆమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

(934)

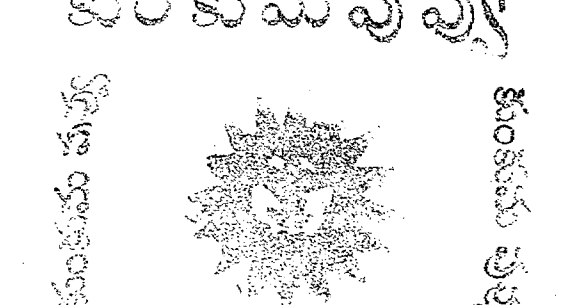
ఇసనాఫలి మందును సేవించి, మిన్యజ్వరముచే పీడింపబడుచుండు

మీ శరీరములను కాపాడుకొనుము.

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మిన్యజ్వరమునకు నివారకము:—ప్రపంచమందంతటను మిన్య జ్వరము బహుమందికి జనుప్రకముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యు లందరూను ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి గుల్మవ్యాధిని పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు ఆమోఘముగ పని చేయును తిరుగ జ్వర మెత్తటిని రాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయమగును. ఏమియు అసాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలీని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర వోరుకును. సోపానము:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంవెనీ, బొంబాయి.

దెన్న రాజధానియందు సోపానము:—డబ్బూ. ఈ. స్పిత్తు అండు కో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకును.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు కూడవర్ణకరము. కొనుగారు సూర్యమాన్యుడు కనుగొన్నాడు. కరస్పూడియెన్న మొదలగునవి భిక్షున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అంధు కంవెనీ. (63) 21, హమ్మం పేరి, బొంబాయి.

బ రో హ మ హా న ం గ్రా మ ము

(రైతుల పక్షము)

జనవరి 30

జనరలు స్పెక్టరుగారి యువన్యాసము.

లండను, జనవరి 30:— వాల్టరులాంగుగారిటుల నడిచిరి. జర్మను తూర్పుఆఫ్రికాను జయించుటలో దేశీయులు చాల ప్రతిభచేసిరి. అందువలన మనకు గల గొప్పభాద్యమును మనము మఱుగుగూడదు. ఆ దేశీయులు ఫలితములను పొందినవందల వత్సరములకు సహాయమును చేసిరి. మగల నా ఆధిపత్యములను జ్యోతులనశము చేసిన జ్యోతులు దేశీయులకు గాన మగు శక్తి చేయక మానరు. కాన దేశీయుల కన్యకలను, కాథము కలుగు రీతి నావలయుమును పరిష్కరించుటకును, ఈ ద్రక్ష్య ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకును మిత్రహంధలికిని మాత్రమే సంబంధించినది గాదు. నాగరిక ప్రపంచమున కంతయు అందు ఈ యుద్ధమున స్వాధ్యక్షమును చూపినవారి శ్రమ వృధ కాకూడదని తలంచువారి కందరికిని గూడ సంబంధించినది.

విమానముల దాడి.

లండను, జనవరి 30:— ఆధికారులు ప్రకటించిరి. 15 శత్రువిమానములు లండను నగరమును చాల సార్లు ముట్టడించినవి. ఒకటియును నగరవర్ధమునకు రాగలగలేదు. ఒక గుంపు భానెలుదీవిన దాటి లండనునగరకు సోక ఫిరంగులు వానిని వెనకకు తరిమెను. ఆపుడే 3, 4 విమానములు ఎన్నెన్న తీరమున దాటెను గాని బహిష్కారమును గూడ దాటలేక పోయెను. అటుపిమ్మట మొదలైనవి నగరమునకు ఉత్తర దిశను భాగములందు చరించి నైపుతీ సీమాంతమున బాంబుల వేసెను. ఆపుడే వరియొక విమానము ఈ భాగమున బాంబులను వేసెను. అచట జననష్టమును నష్టనష్టమును కూడ కలగ లేదు. పిమ్మట ఫిరంగులను కాల్చి లండను కంటు ఎన్నెన్న తీరములనును నన్న విమానముల నన్నిటిని తరిమిరి. కడపటి సారి 3, 4 విమానములు రాత్రి 11-30, 12 గంటల మధ్య లండను నగరమున ఎత్తైన స్థలమున కలిగింప లేకపోయెను. నైపుతీ భాగమున కొద్దిమందికి మాత్రమే దెబ్బలు తగిలినవి. మా విమానములు శత్రువిమానములను తలపడెను. మా విమానము లన్నియును తిరిగివచ్చినవి.

శత్రువిమానములు.

లండను, జనవరి 30:— సోమవారమునాడు 10 శత్రు విమానములు లండను నగరము చేరెను. విమానముల దాడిని కాపాడు స్థానములను నా ఆధిపత్య సమావేశమున దేశీయులచేత గాయములు తగిలినవి. దీనిని గూర్చి ప్రక్షయము వారు ఎన్న సార్లు శత్రువిమానములను తరిమివదియును గూడ నాలోచింపలేదు అని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో మెన్సే ర్మనుగారు నడిచిరి. నిన్నటి విమానములదాడిలో మృత్యువృత్తులై; 10 మందికి గాయములు తగిలినవి. మరి 6 మంది కూలిపోయిన యింటిగోడలక్రింద పడి చనిపోయిన యిందఁ గచ్చునని వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

దొరతనమువారి ఏర్పాటులు.

లండను, జనవరి 25:— కల్లులు రాపిండ్లగారి కొక విశేషమును వ్రాసిన దీర్ఘముగ జాలు దెయిలీ తెలిగ్రాపు శత్రుకలలో ప్రకటింపబడినది. మంత్రనగ్రమువారి రన్ని హక్కులను పరిక్షించిరి గాని యుద్ధకార్యాలనువారు పంపిన తెక్కలను పూర్తిగా నామోదించలేదు. ప్రాంతంలో సేనలకు మొదలుపెట్టిన పై కులలోనుండి మృత్యువృత్తిగనవారు 2 మంది మంది యుంగురని కొందఁ రనుచున్నారు. దొరతనమువారు చేయుచున్న ఏర్పాటులవలన సేనలకు కావలసిన పూర్తి సంఖ్య కొద్ది మార్పుతో సంసిద్ధము కాగలదు. మన మొరొడిలో నున్నాయి. సేనలకే గాని యుద్ధకార్యములకు ప్రజల నుండి యెక్కువ వో నామోదించలేదు యంత్రకాలలకు నాకావలసిన మనము గూడ సామగ్రి లండనే ప్రభుత్వ మనసేనలకు నికాధారమును ప్రసాదింప గల పట్టున యితరు వ్రాసెను. మన

నైనికబలము

లండను, జనవరి 30:— నైనిక దుర్వ్యయమును నిలిపి వేయుటకు గాను ఆమెరికా సేనలు రణరంగమునకు వచ్చు వరకును పశ్చిమ రంగము నందలి ఆంగ్ల సేనలు ఆకస్మాందములను మాని స్వరక్షణ ప్రయత్నములను మాత్రమే చేయదగు నని జాతువైటుగారు నూచించిరి. కేవలము భూతదయవలననే గాక యుద్ధవిజయావేత్తవలన గూడ నిట్లు చేయుటయే సమంజస మని దొరతనమువారు గ్రహించిరిని బోనర్లాగారు నడిచిరి.

ప్రాస్తు

విమానసమరమున

ఆంగ్లములు విజయము నొందుట.

లండను, జనవరి 31:— విమానదళముల చర్యను గూర్చి దగ్గను పేగుగారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— నైనిక స్థానములు, శత్రువిమానకాల లాదిగా గల వానివై మేము బాంబులను వివేకముగ వడవేసితిమి. నేలకు సమీపమున వెగయుచు మా వైమానికులు కొందరు శత్రు సైనికులవై మర ఫిరంగులను ప్రయోగించిరి. శత్రువులు మావైమానికులను తఱచుగ నెదుర్కొన్నును చుండిరి. శత్రు విమానములను 12 టిని గూల్చితిమి. మీ విమానములు మాను గానవచ్చుట లేదు. గతరాత్రియందు వైరలు మాయొక్క ముందు స్థానములవై బాంబులను వేయ వారితాలాకు నైనికస్థానములు రాకపోకమాద్యములు మున్నగు వానివై మేము గవసీతిమి.

శత్రుస్థానమున తీవ్రత.

లండను జనవరి 31:— పరానువా రిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— నియంతు ప్రదేశమునను, పూనకునందును, కారియర్లు అరియరంగమునను శత్రుస్థానము తీవ్రముగనుండెను. వైరసేనలు పూనకున ముట్టడింప వాటిని చెదరగొట్టితిమి.

శత్రుశత్రుములు.

లండను జనవరి 31:— ఎపిఫె, హావెనకోరు, లాబెస్సెల యందును, పోలిగాను అరణ్య తూర్పుభాగమునను మాములు కంటె విస్తారముగ వైరలు ఫిరంగులను కాల్చుకొచ్చిరి.

మరఫిరంగిని బట్టుట.

కావలిదళములకు కలహము

లండను జనవరి 30:— క్లిబ్బుమార్గము పేగుగారిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— హావెనకోరున కీకాస్యమునందును వైరస్థానము మొకదానిని మా కావలిదళములు ముట్టడించి వైరసైనికులను పలువుర వధించెను. వైరసైనికుల లనేకులు బంధితులైరి. బుల్లెకోరు పరిసరమునగూడ నిట్టియుద్ధము జరిగి సమరమున మా వైనికులు వైరలయొద్దనుండి మరఫిరంగి సోక దానిని బట్టిరి.

మిత్రముండలి యుద్ధసంఘము.

పారిసు, జనవరి 30:— క్లెమెన్సోగారి అధ్యక్షతక్రింద సంఘ సమావేశము సేమ జరుగును. పెర్రింగు, మార్షలు పేగు, జనరలు కడోర్నా గార్లును చాలమంది పరాసు సేనా నులును లాయడుబార్జి, నిగ్నరు ఆర్లాండ్ గార్లును ప్రత్యేకముగ మొదట సమావేశమైరి.

రుష్యా

సంధి రాయబారుల సమావేశము

అమ్యుల్మెరాము, జనవరి 30:— బేరసు ద్వ్యహల్మకు కవులు తెల్పిన, ట్రాట్సుకి మున్నగు సంధిరాయబారులు బ్రెస్టులిటావిస్కున మరల సమావేశమైరి.

రుష్యా యందు నైన్యనిర్మాణము.

లండను జనవరి 31:— కార్మికులును, రైతులును చేరిన సేన సేర్పాటు చేయు నిమిత్తము 2 కోట్లరూబులు లాసగబడినవని తెల్పినవారు ప్రకటించిరి.

రుష్యాజర్మనులకు సంధి.

దేశాక్రమణము.

లండను జనవరి 30:— నైనిక కార్మిక ప్రతినిధిగర్గ మహాసభయందువన్యసించుచు దేశాక్రమణము లేక సేంధిలభ్యమునా నేరదని ట్రాట్సుకిగారనినట్లు వెట్రోగ్రాడునుండి తంత్రి వార్త వచ్చెను.

ఇటలీ

అద్భుతముగు విజయములు.

లభ్యమైన ఫిరంగులు మున్నగునవి

లండను, జనవరి 30:— ఇటలీ దౌత్యస్థానము లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— కాల్బెరుసోస్, వెలిలను గత్యసావారమున ప్రతి ముట్టములందు శత్రువుల నొడిచితిమి. రెండు డివిజనుల శత్రు సేన ననువధించి, వాల్టెల పర్వతమును నిన్నటి దిగమున చాలభాగము బట్టుకొంటిమి ఇంతవరకు 100 మంది నైనికోద్యోగులును, 2500 మంది సైనికులును బంధించి 6 ఫిరంగులు 100 మరఫిరంగులు వశపరచుకొంటిమి. మాకు ఎన్నియో తుపాకులు, ట్రెంచి మోటారులు లభ్యమైనవి రెండు దినములలో వైరివిమానములు 17 టిని గూల్చితిమి.

ప్రదేశమును వదలుకొనుట

లండను, జనవరి 30:— జర్మని ఆధికారుల వాయువార్త యిట్లు వివరించుచున్నది:— ఏశియాగోపిట భూమియందు బలమగు నిటలి దళములు ముమ్మల నెదుర్కొనినవి. శత్రువుల తోడ మిగుల పట్టు దలతో పోరాడి వాల్టెలా పర్వతమును కాల్బెలు రుసోను విడచి పెట్టితిమి.

ముట్టదలతో పోరాడి ప్రదేశమును బట్టుట

లండను, జనవరి 31:— ఏశియాగో యుద్ధమునకు పూర్వమున ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్చబడి, నూతనమగు ఫిరంగి దళములు 50 గానవచ్చెను. అయినను మాపదాకు లభ్యమైన పొందక సోమవారమునాడు వెస్సలలో శత్రువులవై నాకస్మికముగ బడిరి. కాల్బెరుసోస్, పిసాడిజాను సాంప్రాని నొక్కలను బట్టితిమి. పిమ్మట వానిని నష్టపోయి, ఘోరయుద్ధమైన పిమ్మట వాటిని మరల బట్టితిమి. కై మాడి వాల్టెల్లాను గూర్చి యుద్ధము జరిగి జయోపజయములు మారుమండెను గాని ప్రదేశము మాత్రము మానుధీనమున నున్నది.

జర్మనీ

నాకావిమాన విజృంభణము.

2 శత్రువిమానములను గూల్చుట.

లండను జనవరి 30:— నాకాదళాధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— కాల్బెరి విమానకాలవై నాకావిమానముల నేకములగు బాంబులను వేసినవి. విమానములు మున్నగునవి చక్కగ నమర్చబడి యుండెను. బాంబులు వేయ విమానకాలల నుండి మంటలు బయలుదేరినవి. శత్రువిమానములు రెండుకావలినదయుద్ధములలో గూల్చబడినవి. మావిమానము లన్నియు మరలినవి.

జర్మనీయుల బలము.

రాబోవు గొప్పముట్టడి-వెలగండ పరిశ్రమ.

లండను, జనవరి 25:— నైనిక విశేషమును యొసిన పత్రిక కిటుల తెలియజేయు చున్నాడు:— పశ్చిమ రంగమున జర్మనీయులు మొత్తమున 220 డివిజనుల సేన నాపయోగింప గలరని కల్పలు రిపొర్టును గారు మదింపుచేయుచున్నారు. ఈ డివిజనులలో ప్రతి డివిజనుయందును 10 వేల మంది సైనికులున్నను, ఆ సైనికు లందరును చేరి, పశ్చిమ రంగమున వనకు మామూలుగ నుండు 2250000 సైనికులకంటె నధికము కాదు. జర్మనీ వారి డివిజనులలో సైనికు లధికముగ నున్నారని కల్పలు రిపొర్టును గారు వాదించు చున్నారు.

సైన్యములు 5,00,000 కు తగ్గకను 6,00,000 కు హెచ్చుకను ఉండునని సైనికోద్యోగులు చెప్పుచున్నారు. ఉపన్యాసవేదికనుండి జనరలు పేజి కాపులుగారు ప్రకటించిన తీరున, తూర్పు రంగముననుండి పశ్చిమరంగమునకు 160 డివిజనుల సేన సరఫరా కావేదు. తిరురంగమున గవితస్యమున 120 డివిజనుల శత్రు సేన కలదని రష్యావారు వదించియున్నారు. ఈ సేనయందర్భాగము పనికమాలిన సయికులు మున్నగురా మెద్దియో ఘనమగుముట్టడి నొనర్చుచుంటిని జర్మనీయులు ప్రకల్పములు పల్కుచున్నారేగాని వారవచనముల జూచి భయ మొందవలసినపనిలేదు.

ఆస్తియా

ఆస్తియాయందలి పనివాండ్ర కట్టు.

దేశాక్రమణ రాజ్యాంగవిధానము భగ్నమగుట.

వెటర్నీ గాడు జనవరి 30.—రష్యా వ్యవహారములవలన

ఆస్తిజర్మనీ ప్రభుత్వముల దేశాక్రమణ రాజ్యాంగవిధానము భంగపడినది ఆచారములు, ఇనుపవారులు, సమాధానములు మున్నగు వానిములమున జర్మనీ రాష్ట్రము తనతోడ నితరరాష్ట్రముల జేర్చుకొన యత్నించుచుండెను. కాని జర్మనీవారి యత్నములనుండి విడిపోవలసిన దని ఆస్తియాలోని కార్మికులు కవుంటు జేర్చి ను గారిని నిర్బంధించిరి. పోలెండు సింహాసనమున కార్లు చక్రవర్తిని ప్రతిష్ఠింప జర్మనీయులు యత్నించుచున్నారు. ఆస్తియావా రీయత్నమున కనుమరింపకుండినచో తూర్పురాష్ట్రముల విషయమై జర్మనీయులు తేసియుండిన యెత్తులన్నియు నిష్ఫలములగును. బ్రెస్టలిటానిముగ్గున గాక వియన్నా బెర్లినునగరముల వీధుల యందు సంధిసభలు జరిగి కాంతి నెలకొల్పబడును. నవీన దేశ యందున్న రష్యా రాష్ట్రము హోహుమతోల్లిరనుల మాయ లలో బడక యుండినచో తానె విజయము నొందును.

ఆస్తియావారు సంధిని వాంఛించుట

లండను జనవరి 30:—వియన్నానగరముందలి ఆర్మీటరు జీటంగుపత్రికలో మేక ప్రాముఖ్య మగు వ్యాసము ప్రకటితమైనది. పేరు వినిన జర్మనీరాష్ట్రమును స్మరించిన ప్రతివ్యక్తికిని అనూయకలుగునట్లు జర్మనీయులు వర్తించియున్నారు. ఆస్తియావారు కాంతిని వాంఛించియున్నారు. కాంతి లభ్యమగునని వారు గుర్తెగురుదురు. అట్టిస్థితియందు త్యాగము మొనర్పవలసిన దని జర్మనీవారు వారలను నిర్బంధింపజాలరు. ఆస్తియాయందు గాననగు బలమును సంధివాంఛను జర్మనీయులు గమనింపవలసియున్న దని వైవాగ్రమున వివరింపబడినది.

పనివాండ్రకట్టు.

అతిశీఘ్రముగ వ్యాప్తమగుట.

లండను, జనవరి 30:—జర్మనీయందలి తిశీఘ్రముగ సమైక్యకట్టు వ్యాప్తమగుచున్నదని జ్యూరియ, కోమె హేగను అమ్మనెర్డాములలో తెలియవచ్చుచున్నది. బెర్లినునగరమున నుత్తరపరిసరముల యందును యుద్ధప్రకృత లాగిపోయినవని యును, 2 1/2 లక్షల కూలీలు కట్టుకట్టియుండి వనియు, యిక 50 వేల మందిసల మానివేయనున్నారనియును 29 వ తేదీని తుర్కాన్ల పత్రిక వ్రాసినది.

మరికొన్ని సమైక్యము.

నూరెనుబర్గ, హాంబర్గులలో మరికొన్ని సమైక్యకట్టు లారంభమైనవి. వల్కనుకా కా నిర్మాణస్థానమునందలి పని వాండ్రందరును పనుల మానివేసిరి. తమ యుద్ధవ్యయముల వెలువరింప సమావేశమైన కార్మికులను పోలీసువారు బలవంతముగ తిరగొట్టుచున్నారు.

నాకానిర్మాణస్థానములయందలి కార్మికులు.

కీలు నాకానిర్మాణస్థానములయందలి కార్మికు లందరు పనిపొటుల విడచి తిరుగుచున్నారు. ఫిరంగిదళములను దొరతనమువారు సంఘీంతుకొనుచు, పోలీసువారికి మరఫిరంగుల నొసగిరిని తుర్కాన్లపత్రిక వ్రాయుచున్నది. గనుల పని వాండుగూడ పనుల మానివేసిరి గూడ తెలియవచ్చుచున్నది. వీరల సంఖ్య నానాటి కధికమగుచున్నది.

5 లక్షలమంది పనుల మానుకొనుట.

గెల్సెను కర్మెనులలో సమైక్య ప్రారంభమగుచున్నదని ఓర్డెను జాలూనాండి వచ్చిన కార్మికులుజేష్టమైనారు ఆమ్మనెర్డామునుండి తెలియవచ్చుచున్నది. క్రెళ్ళుకర్మాగారమున పనివాండు విశేషముగ కట్టుకట్టలేదని ఈజెను ఆర్మీమేను జీటంగు వ్రాయుచున్నది. క్రెళ్ళుకర్మాగారమున సమైక్యకట్టు గలదని తెలియుట కీనెల 29 వ తేదీని బెర్లిను నగరమున 5 లక్షలమంది పనివాండు పనుల మానివేసిరి కోమె హేగను నుండి తెలియ వచ్చుచున్నది.

పనివాండ్ర వాంఛిములు

బెర్లినుల కొట్టునట్టిక కార్మికు లీక్రిండ్ వాంఛలను వెలువరించిరిని తుర్కాన్ల పత్రిక వ్రాయుచున్నది. దేశాక్రమణము, నవ్వపరిసరములను తేవండ ప్రతి రాష్ట్రీయులును తమవ్యాపారములను తామే చక్క బెట్టుకొను నాధారముపై సంధి చేసికొనుట సంధిరాయవారముల యందు కార్మికులకు ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ఆహారసాధ్యముల నన్నిటిని దీసికొనినాటి నన్యాయములేకుండ పంచివెట్టుట. పత్రికమ

లయంజేర్పడిన నైనిక పరిపాలనము మున్నగు నిర్బంధములను తక్షణమే తొలగించుట రాజకీయబంధులను విడువవలయును. సభలలో బహిరంగముగ వ్యక్తత్యక్తిప్రాయములను వెలువరించు కొనుట కధికార మియవలయును. పత్రికలకు గూడ నిట్టి స్వాతంత్ర్య ముండవలయును.

జపాను

జపానుదేశపు ఆయువ్యయుములు.

టోక్యోయొ, జనవరి 29:— 1918-19 సం॥పు మదింపు ప్రక్రియను 72 కోట్ల 20 లక్షల యెన్నుల వ్యయము కనబడుచున్నది. వైస్యము నిమిత్తము 90 లక్షలు వ్యయమగును. నాకా నిర్మాణము నిమిత్తము 2 కోట్ల 50 లక్షలు. 15 లక్షల యెన్నులు నాకానిమానదళ సేవకు వినియోగమగును. విద్యా విషయమున, 1 కోటియును, కోటి 20 లక్షలు ఇతర నాకాదళ కార్యములకును వినియోగింపబడును. ఆదాయ మభివృద్ధియగుటవలనను, ఇదివరలో నిలవయున్న వైకమువలనను, క్రొత్త పన్నులవలనను, ఈ నూతనవ్యయములకు మదుపు లభ్యమగును. మూలవస్తువులపై పన్నులుతగ్గించి, పట్టుబట్టలపై పన్నులను హెచ్చించురు. మిశ్రమండలివారికి 30 కోట్ల వైకము ఋణ మొసగుటగాను 11 కోట్ల 50 లక్షల చొప్పున రెండు ఋణపు తీర్మానములు యుద్ధపుల్లెల సందర్భమున ప్రతిపాదింపబడును. దిగుమతియైన సరకులకంటె ఎగుమతిసరకులు 100 కోట్లు హెచ్చినవి. ఇదివరలో నిట్టిరీతిని ఆదాయ మెన్నడును వచ్చియుండలేదు. 180 కోట్ల వైకము నిలవయున్నది. జపాను వారు మిశ్రమండలివారికి బదులిచ్చియున్న వైకము 180 కోట్లు. కొరియా వంచూరియాలకు ఆర్థికపు తీర్మానములయందు మార్పులానగ్గుబడును. చీనాదేశముతోడ ఆర్థికవ్యాపారము లభ్యమగునట్లు సదుపాయములు జరుగును.

ఫిన్లెండు

ఫిన్లెండు స్వీడనులు

స్టాకోము, జనవరి 30:—ఫిన్లెండులోని తమ దేశీయులను స్వదేశమునకు రప్పించునిమిత్తము, ఫిన్లెండునకు యుద్ధ నాకలను పంప స్వీడను ప్రభుత్వము యత్నించుచున్నది.

ఈజిప్టు

కన్నాటు ప్రభువు.

లండను, జనవరి 31:— ఈజిప్టు సేనాపతి కలిసి కొనుటకు బార్లీ చక్రవర్తిగారిచే పంపబడిన కన్నాటు ప్రభువుగారు ఈజిప్టును చేరిరి.

మిలిటరీక్రాసు

లండను, జనవరి 30:— వెనుక బొంబాయి ఆర్మీక ధళము నందుండిన లి. ఎస్. కార్టరు గారిపుడు ప్రాన్సు దేశమున నొక టాంకు " నకు నామకముగా నున్నాడు. అతనికి మిలటరీ క్రాసు యియ్యబడినది.

డాడ్గెనల్లు యుద్ధము

లండను, జనవరి 30:—డాడ్గెనల్లులో గోదెను బ్రెస్టాలతో జరిగిన యుద్ధమున 6 గు రుద్యోగులును 127 గురు నావికులును హతు లైరిని డాక్టరు మెక్మూరాగాను నుడిచిరి. ఆదివారమునా డర్బరాల్లిమున మా విమానము లక్ష్మేషింపగా నాగరాఅగ్నియుద్ధ గోదెను కనపడలేదని నాకాదళమువారు వాగిసిరి.

టార్పెడో నౌక మునుగుట.

లండను, జనవరి 30:— ఇంకొకనాకతో దీక్షానుటవలన ఇంగ్లాండు సముద్రమున హాగర్డునాక జనవరి 28 వ తేదీని మునిగినది, ముగ్గురు హతులైరి.

పార్లమెంటు చట్టములు.

లండను, జనవరి 30:— నియోజక సంస్కరణమున ప్రభువులవలన చేర్చబడిన సమప్రమాణ ప్రాతినిధ్య నూచనలను 218 గ్గురు తిరస్కరించి 113 గ్గు రామొందిరి. ఈ విషయము సభవారికే వదలబడినది. దొరతనమువారు కల్పించుకొనరు. ప్రభువుల సభ లోహాకాసనమును నైనిక బలకాసనమును రెండవసారి చదువబడినది.

ఆంగ్లనౌకలనవ్యము

లండను, జనవరి 30:—ఈ వారమున 2852 నౌకలు దేశమునకు వచ్చినవి. 2809 నౌకలు దేశమునుండి వెళ్లినవి. 1600 టన్నులను మించినవి 9 యును తగ్గినవి 6 ను మించబడినవి. 8 తప్పించుకొనివచ్చినవి, ఒక చేపలనాక ముంచబడినది.

ఆర్మీ నౌకను ముంచుట

డికెంబరు నెల 30 వ తేదీని ఆర్మీ నౌక టార్పెడో నౌక టార్పెడోవలన ముంచబడినది. 31 వ తేదీని ఓస్ట్రానియానౌక (ఆస్ట్రలరీక్రాసు) ముంచబడినది. రెండును ఒక స్థలముననే ముంచబడినవి. ఆర్మీ నౌకలోని హత శేషులను కాపాడుట కేగిన మరియొక యుద్ధనౌక (డిస్ట్రోయరు) గూడ ముంచబడినదని జనవరి నెల 8 వ తేదీని ప్రకటింపబడినది. ఆర్మీ నౌకలో నవ్వుమైనవారు కెప్టెనుబాటుమను సహా 610 మంది ఓస్ట్రానియానౌకలో కెప్టెను మాసను 3 మంది ఉపచారకులును 190 మంది యితరులును మొత్తము 199 మంది మృతి నొందిరిని నాకాదళమువారు ప్రకటించిరి.

మొకానిమీయను నౌక మునుగుట.

లండను, జనవరి 30:—జనవరి నెల 20-వ తేదీని మొకానిమీయను అను సాయుధనౌకకు టార్పెడో తగిలినది. పిమ్మట నది మెట్టబట్టి తుర్కాగా నాకనమైనది. 12 గ్గురు చనిపోయిరి.

ఇటలీ నౌకలు.

రోము, జనవరి 31:—గత వారమున 446 నౌకలు ఇటలీదేశమును చేరినవి. 430 అటనుండి బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులను మించినవి రెండు పొగయోడలును రెండు తెర చాపయోడలును (100 టన్నులకు తక్కినవి) ముంచబడినవి దెబ్బ తగిలిన స్టీయరు ఒకటి కేవుకు చేరినది.

పరాసు నౌకలు.

పారిసు—జనవరి 31:—781 నౌకలు పరాసుదేశమును చేరినవి 868 అటనుండి బయలుదేరినవి. 1600 టన్నులలో పుని మూడుముంచబడినవి. వీనిలో మొకటి గతవారమున ముంచబడినది. మూడు తప్పించుకొని వచ్చినవి.

అమెరికా సేనలకు నౌకలు.

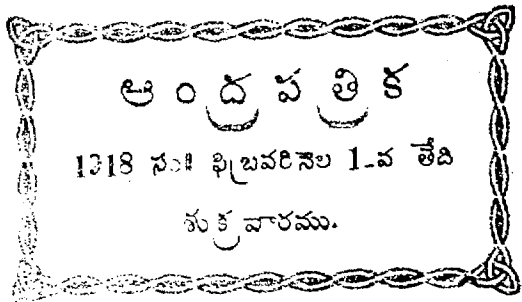
లండను, జనవరి 30:— అమెరికానుండి సేనలను ప్రాన్సుకు పంపుటకు వారు వెనుకటి జర్మనీనౌకలను (5 లక్షల టన్ను) లుపయోగించుచున్నారు. జర్మనుల వాణిజ్యనౌకలలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన వగు వెట్టరాండు, అమెరికా సిన్సిపాటి, కోయింగు విల్లెల్ము, కెయిజరు విల్లెల్ము, పార్సోనో సామున్నగు నౌక లిపనియందున్నవి.

ఆలిఫురు కళాశాల:—గత నెల 29-వ తేదీని హైదరాబాదు నవాబుగారు నైక కళాశాలను బాడ వెల్లిరి. కళాశాల ధర్మకర్తలలో మొకరుగు (పిమ్మమేజరు హమిదు అల్లాఖాన్ గారు నవాబుగారి కొకవిజ్ఞప్తిని వాఖిలుచేసిరి. నై మహమ్మదీయ జాతీయ కళాశాలయు అందు సేర్పబడు విద్యలును నై జాముగారికి మిక్కిలి ఆనందము కలిగించుటచే ఆసక్తివిద్య వృద్ధికోజకు సాలానకు వెయ్యి రూలు విరాళము నొసగుటకు నివాబారకీమలను తిరిగి క్రొత్త గట్టించుటకు 50 వేల రూ॥ ల మొసగుటకును నై జాముగారు వాగ్దానము చేసిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు

జంతువుల ఆహారపదార్థముల సప్లయ నిమిత్తమును 1918 ఏప్రిలు నుండి మార్చి 1919 సం॥ వరకు పీపిల్లువారుకును తెండర్లను 1918 సం॥ ఫిబ్రవరి 14వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు కార్పొరేషను ప్రెసిడెంటు గారంగీకరించెదరు.

పెద్దూళ్లు, తిదితర విషయములు తెలియగోరువారు కార్పొరేషను కార్యాలయమున గాని పీపిల్లువారు-వద్ద గాని తెలిసికొనవచ్చును. మదరాసు } హెచ్. హెచ్. బ్లూట్, 25-1-18 } ఆర్జీంగు ప్రెసిడెంటు.

మంచిదినములు.

(1)

రాష్ట్రోద్యమమునకు మంచిదినము లరుదెంచి నవి. ఆంధ్రరాష్ట్రమును ప్రథమమున గోరినపుడు, భాషైకరాష్ట్రవిభాగసిద్ధాంత మంతర్వరలో హిందూదేశమున ప్రాముఖ్యము వహించునని, ఉద్యమసూత్రము లూహించియుండలేదు. ఆంధ్రప్రముఖులకు సుముఖతజాపునప్పటికే చాలకాలము పట్టెను. ఉద్యమము హిందూదేశమునందంతటను వ్యాపించుకా ఆంగ్లవారాపత్రికలు లేవు. దేశమనందంతటను దిరిగి కడలికబుట్టించుట కెవరును బయలుపెడల లేదు. దేశీయమహాజనసభ యెదుట నీసమస్య నుంచుట కవకాశములు లేకపోయెను. అట్టిస్థితిలో నీయద్యమము క్రమక్రమముగ దేశమందంతటను అల్లుకొనుట జూడ రాష్ట్రోద్యమమున కీశ్వరసాహాయ్యము క్రబలముగ నున్నదనుట సువ్యక్తము. సంగ్రామ మారంభమయిన కొంత కాలమువరకును, హిందూదేశమునందేయద్యమములును వ్యాప్తి జెందలేదు. ఆంధ్రోద్యమము గూడ విశేషముగ కడలిక జూపలేదు. సంగ్రామ భీష్మమునకు ప్రజల లవాటుపడినప్పటికి, సంగ్రామోద్యమముల గూర్చి యాలోచనలు పొడగట్టెను. స్వాతంత్ర్యపునరుద్ధారణమే, సంగ్రామాదర్శమని చెల్లడి యయిన పిమ్మటనే, స్వరాజ్యాందోళన ముండుచెను. ఈ యాందోళనము క్రమ క్రమముగ నతిశయించి స్వరాజ్యసంతానినాదము దేశమునందంతటను మారుమోగెను. ఆంధ్రోద్యమము జాతీయోద్యమమునకు ముఖ్యాధారముగ నుండవలసిన సమయమున, స్వరాజ్యోద్యమప్రాబల్యముతో ఆంధ్రోద్యమ ప్రాబల్యము సరితూగ లేదు. అట్టిస్థితి ఆంధ్రోద్యమమునకేగాక జాతీయోద్యమమునకు గూడ నష్టదాయక మయ్యెను. స్వరాజ్యసాధనమునకు ముఖ్యవసరములగు పునాదుల గూర్చి, హాంతులువాదులు కిన్నగ నాలోచించలేదు. వారి కళ్ళపైనుట లం దీయూహలు జారునటుల, ఆంధ్రులు ప్రతిద్యని గావించలేదు.

మాంటాగూగారి రాక ఆంధ్రులచాలిటి కల్పతరువయ్యెను. రాష్ట్రవిభాగసమస్య గూడ ప్రభుత్వమువారికి చెలుపుట యవసర మని, ఆంధ్రులకు గోచరించినది. ప్రత్యేకావసర రాంధ్రమహాజనసభ విజయవాడలో నత్వత్సాహముతో జరిగెను. రాష్ట్రనిర్మాణ తీర్మానమును, స్వరాజ్య తీర్మానమును విశంత్యముగ సభ్యులచే నామోదించ బడెను. మాంటాగూగారికి ఆంధ్రరాయ బార మంప నిశ్చయించబడినది. కాని ఎట్టి యభ్యంతరము లేక ఆంధ్రుల విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడినచో, ఆంధ్రోద్యమ మిట్టి వ్యాప్తి గాంచియుండదు. ఏకారణముచే నైననెమి, ఆంధ్ర విజ్ఞాపనము ప్రథమమున నిరాకరింపబడెను. ఆంధ్రుల రోషాతిశయము ప్రజ్వరిల్లెను. ఆంధ్రదేశమునందంతటను అసమ్మతి చెలుపు సభలు జరిగెను. అసమ్మతి గనబడచు తంత్రీవార్తలు మాంటాగూగారికి బంపబడెను. ఆ ప్రయత్న నిలిగిన యవధానమునకు ఆంధ్ర

తరులు సానుభూతి జూపక బోవుటచే, ఆంధ్రులొక గుణపాతము నేర్చుకొనిరి. స్వయం సాహాయ్యముపై నాధారపడియుండుట యవసర మని గ్రహించిరి. ఆంధ్రప్రముఖు లగు న్యాపతి నుబ్బారావు ప్రభృతులు ఆంధ్రుల వాంఛలు బహిర్గత మగుటకు పాటుబడిరి. ప్రభుత్వోద్యోగల సందర్భించి. తుట్టుతుడకు విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడెను. మాంటాగూగారును, వారిలో నేత్రాదీన విచారణ సభ్యులును, రాష్ట్రవిభాగ సూత్ర న్యాయమును కనుగొనుటకు కడుశ్రద్ధ వహించిరి. ఆంధ్ర నాయకులతో కడుదూరము ముచ్చటించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రతీర్మానమును ప్రభుత్వమున కంపుటకు నాల్గవ యాంధ్రసభనుండియే మొదలిడెను. ఆంధ్రవిజ్ఞాపన సమస్యముతో, ఆంధ్రులు తమ వాంఛలను రాజప్రతినిధిగారికేగాక, హిందూదేశ ప్రభుత్వాధికారి యగు మాంటాగూగారికి గూడ తెలిపెడి భావము లభించినది. ఆంధ్రులు త్వరలో మేల్కొనక పోయినచో, నిట్టి లాభము సమకూరక పోయెడిదే. వెన్వెంటనే కాంగ్రెసు మహాసభ కాళీఘట్టమున జరిగెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘనిర్మాణము ఆంధ్రులను డోలాయమానముల జేసెను. అందుకుగూడ ప్రాతికూల్య మధికముగ నుండెను. కాని ఆంధ్రనాయకుల కట్టుదలయు, ఆంధ్రేతరుల సానుభూతియు, విజయము నొసగెను. భాషైకరాష్ట్ర విభాగము గూర్చిన తీర్మానము ముందే తెలుపబడినను, జాతీయ సభానేత్రీ యాతీర్మానమును నిర్ణయించదగిన విషయములలో జేర్చలేదు. కాంగ్రెసు సభాతీర్మానము ననుసరించి, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘము వెంటనే నిర్మించబడెను. ఇంకను ప్రాతికూల్యము వినబడుచునేయున్నది. అనంతపురము, చిత్తూరుమండల సంఘము లీసంఘములో జేరకుండుటకు, ప్రోత్సహించబడెను. కాని ఆమండలము లపుడే మెలకువతో ప్రవర్తించుచున్నవి. కాంగ్రెసు శాసనమునకు బద్ధులయ్యెదమని తెలుపుచున్నవి. ప్రతికూలుర ప్రయత్నములు వ్యర్థములు గాగలవు.

ఇంతవరకును ఆంధ్రులకనుకూలములగు పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. ఆంధ్రప్రముఖులును సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణసభ్యులు వగు గా. బి. య్. శర్మగారు భాషైకరాష్ట్రవిభాగతీర్మాన ముపపాదించ బోవుచున్నారు. ఈతీర్మానము ప్రభుత్వము వారిచే నంగీకరింపబడునేని, ఆంధ్రుల విజయము ధ్రువమగును. ప్రజాప్రతినిధు లీతీర్మానమును ప్రతిఘటించెదరని యాహించబాలము. అటుల గావించుచో, వీరు గోరెడి స్వపరిపాలనము ప్రయోజన విరహిత మగును. ప్రజా పరిపాలనము గగనకుసుమమగును. అందుచే ప్రజాప్రతినిధు లెవరును యాత్మవినాశసిద్ధాంతము నంగీకరింప రని యాహించెదము. న్యాయుండియాకత్రిక, శర్మగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడు గాక యని యాశీర్వదించినది. శర్మగారు తమ తీర్మానమున, స్వపరిపాలనాసౌష్ఠవసిద్ధికై భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము గోరుటచే, ఈ విధానము స్వరాజ్యవాదులందరి యామోదము బడసితిరవలయును. రాష్ట్రనిర్మాణసిద్ధాంతము వాదరంగము చాటినది. ప్రభుత్వమువారైనను ఎట్టి యభ్యంతరము జెప్ప నవసరముండదు. ఇట్టి విభాగ మవసరమని అనుభవశాలులగు ప్రభుత్వాధికారులే యనేకమారులు సూచించియుండిరి. ప్రస్తుతపు తీర్మాటుచే గలుగుచున్న యిబ్బందులను వారే కరతలామలకము గావించిరి. కర్మిసు మొదలగు ఆంగ్లదేశీయు లీ విధానావసరమును గుర్తించిరి. విహార, వంగ, ఘూర్ఖ, మహారాష్ట్ర కర్నాట, ఆంధ్ర, సింధు,

ఓడ్ర, దేశీయు లెల్ల రీ యేర్పాటు నామోదించెదరు. హైందవప్రముఖు లెల్ల రిందునుగూర్చి తమ యత్సాహమును జూపిరి. ఇట్టి జాతీయాశయమునకు ప్రభుత్వమువా రామోదము జూపుట ధర్మము. ప్రస్తుత సంగ్రామసమస్య భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్యయే. ఆతెను లోరయి ను రాష్ట్రముతో ప్రెంచి భాష మాటలాడువా రెక్కువ గలరా, జర్మన భాష మాటలాడువా రెక్కువ గలరా యని వివాద మిపు డుభయదేశీయులకును జరుగుచున్నది. అందుచే, యూరపుఖండమునందు సాధింప దలచిన మహాసమస్యను, హిందూదేశమున గూడ పరిష్కరించి, తమ విశాలభావమును గన బరువ ప్రభుత్వమువారు బ్రాతులు.

ఆంధ్రు లీ తరుణమున శర్మగారికి చేయూత నొసగవలెను. ఊరూరను సభల గావించి యా తీర్మానమున కామోదము జెలుపుచూ, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి తంత్రీవార్తల సంపవలెను. తమ వాంఛాప్రాబల్యము నీ తరుణమున సువ్యక్తపరచవలెను. ఇతియ గాక, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము నాశించెడి యన్ని భాగములవారును శర్మగారి తీర్మానమున కామోదము సూచింపవలెను. ఇంకకై ఆంధ్ర సభాస్థాయిసంఘము వారు ఆంధ్రేతర సంఘములవారి నిక్కార్వమునకు పుకొల్పు వలయును. తంత్రీవార్తల మూలమున గాని యిక్కార్వము సాధ్యము గాదు. సమయమునకు దగిన చాకచక్యము, కార్యకౌశలము చూపబడిన గాని, యీ కార్యము నెరవేరదు. నిరంతరప్రచలనమే విజయమునకు మూలమగును.

(2)

ఇండ్లో విడిచిపెట్టెను.

ఈసంఘముపక్షమునజరిగిన లండనుసభయందొసగబడిన యుపన్యాస సంగ్రహమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. ఆయుపన్యాసముల జదివిన, సిద్ధాహం ప్రభృతుల హేతువాద మొత్తవికరీ తమో సువ్యక్తముగాగలదు. ఆసభకు సిద్ధాహం ప్రభువుగా రధ్యక్షత వహించిరి. వీరు దేశీయ మహాజనసభను కసిదీరదిట్టిరి. కాంగ్రెసుసంస్కరణము లొసగినచో, అధికారమంతయు బ్రాహ్మణాధీకమగునని, మామూలనుద్దుల బాసిరి. కాంగ్రెసు సంఘతీర్మానములకు భారతీయులు ప్రతికూలు రని జెలుపుటకు పేరు చెప్పక నెవరో వ్రాసి రని యేమేమో చదివిరి. కాని సంఘమువారు ప్రచురించిన వృత్తాంతములో మాత్రము, ఆ వాక్యములు చల్లగ వదలి వేయబడెను. సిద్ధాహముగారికి సత్యముపై నెంతటియాదరము గలకు! కార్యదర్శియగు పారాకు గారు పిమ్మట నుపన్యసించిరి. వీరు వర్తకులు. అందుచేవీరియుపన్యాసము వర్తకపుసరళి ననుసరించినది. భారతీయులకు స్వపరిపాలన మనగ నెద్దియో తెలియదట. అట్టిసాంప్రదాయములే లేవట. ప్రాచీన గ్రామసంస్థాపనల గూర్చి యీ యుపన్యాసకు లెన్నడయినను వినియుండిరో లేదో? కులకట్టడి యందే, ప్రజాస్వామికసూత్రములు గాన్పించుచున్నవి. ఈయుపన్యాసకు లింతటితో నాగక తమ యజ్ఞానమునింకను వెలిబుచ్చి. స్వరాజ్యవాదులకు దేశములో పలుకుబడి లేదట. బుద్ధిసంపదయందు గాని, విషయవిగ్రహణమునందుగాని, ఏ రాంగో హైందవుల కే మాత్రమును బోలరట! ఆంగ్ల హైందవబుద్ధి ప్రతిభ కీ యుపన్యాసకులనే నిదర్శ

నముగ నైకొనవచ్చును. భారతీయులకు ప్రజాపరిపాలన మొసగుట, ఆంగ్ల వర్తకులకు నష్టము గలుగునట! దేశమునందరాజకము ప్రబలునట! ఇది వరకే సంస్కరణములు ఎక్కువయినవి వీరుచెలిసిరి. వీరియపన్యాసమున, స్వరాజ్య ప్రదానముచే స్వలాభము దగ్గునను భీతియంతయు మూర్తీభవించినది.

పిమ్మట సర్ జాను హ్యూవెట్టు గారు భాష్య సించిరి. వీరు సంయుక్తరాష్ట్రపాలకులుగ నుండి, యిప్పుడు హిందూదేశపు ధనము ననుభవించుచున్నారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ప్రజాబంధ శివమునకు భయపడుచున్నది. వీరు వాపోవుచున్నారు. తామీ దేశమునందుండి స్వరాజ్య వాదుల నడగవొక్కట కవకాశము లేకపోయెనని, వీరు చింతించుచున్నారు గాబోలు. అంతట రత్నకపై న్యాధికతయగు బూత్తుటక్కరుగారు బయలుదేరిరి. వీరు హిందూదేశరత్నకభారమును వహించుచున్నారు. హిందూదేశము సంక్షయంత స్వరాజ్యము ప్రపంచములో నెక్కడును లేదట. హిందూదేశమున ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణములలో స్వల్పభాగమును ఆంగ్ల దేశమున కామన్సుభలో ప్రవేశపెట్ట యత్నించినచో, అట్టి యత్నముల జేసినవారిని దేశీయులు విస్మయపరులని పిలచెదరట! టక్కరుగారి చమత్కారము కొనియాడదగినదే! జిల్లాబోర్డులు, మ్యూనిసిపల్ సంఘములు, గుమాస్తాదనులు, ఇవి టక్కరుగారి గాన్నించే స్వరాజ్యము. ఇట్టి స్వరాజ్యమును స్వదేశములో ప్రతిష్ఠించి, దేశీయులను వీరురక్షించుటాకొనరాదా? సర్. ప్రాక్టసిస్ యంగు హన్ బెంజు గారు, యథానంతరమున కలుకుబడిగల హైదరాబాద్ సామ్రాజ్యమున, వశిష్టులను తమ వైపునకు జేర్చి, కృషి సలిపెదమని యుపన్యసించిరి. సంగ్రామాంతరమున ప్రపంచమునందంతటను పాశ్చాత్యుల పలుకుబడి యతిశయించునని వీరింకను గ్రహించలేక. మద్రాసు వాస్తవ్యులుగ నున్న యాంగ్లీయులను పునఃపాపములందరిని మించెను. బిసెంటుగారిని నిర్బంధనాసమునం దుంచట చాలదనియు, దేశమునందు యసలే వెడలగొట్టవలయుననియు, వీరు ఎటుగెట్టి చాటిరి. కట్టకడపటి యుపన్యాసకులు హాన్ ప్రభువుగారు. వీరు బొంబాయి గవర్నరుగ బనిచేరెట. వీరుగూడ యాంగ్లగారిలో నేకీభవించిరి. తాము గవర్నరుగా నున్నపుడు ప్రవాసశాసనము నతితరుచుగను నిరంకుశముగను నుపయోగించిరట! తమ సామర్థ్యమును గూర్చి యొక యుదాహరణము జెప్పిరి. ఇప్పటి రుప్తయ జారుగారు తనకాలములో బొంబాయికి వచ్చిరట. అనుమానముపై తా మొక యువకుని ఆప్రాప్తన నిర్బంధమునం దుంచెరట. ఆయువకుని కాగితముల పరీక్షించుటకు రెండుదినములు పనియోగించెరట. తుట్టుకుడికి యపరాధి జారుగారి సేవకుడని తెలిసెనట! ఉపన్యాసకుల బుద్ధికుశలత జూపుటకీ యొక్కనిదర్శనమే చాలును.

ఇండి బ్రిటిషు సంఘమువారి వాక్యముల నాదరించువారి కాలమున గాన్పించును. ప్రజాస్వామికము ప్రబలుచున్న యిక్కాలమున, నిరంకుశమును వృద్ధిగావించుటకీసంఘమువారు నడుపు బోధనలకు ఆంగ్లదేశము పెడచెవిని బెట్టుట నిశ్చయము.

త్వరపడుడు ! త్వరపడుడు !!

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణ తీర్మానము

గౌ || బి. యశ. శర్మగారిచే నీ నెల 6వ తేదిన సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభలో నుపపాదించబడును. ఆంధ్రులూరూరను సభలఁ గావించి తమయామోదము దెలుపుచు, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి తంత్రీవారల నంపుటయేగాక, యీసూత్రము నామోదించెడి ఆంధ్రేతరుల నిట్టికార్యమునకు పురికొల్ప బూనుకొన ప్రార్థితులు.

స్థానికసంఘములు

ఈ సంఘపు హక్కులను విస్తరించె మని, ప్రభుత్వమువారికి యుత్తరువు ప్రచురించిరి. దీనిని పరిశీలించినచో, ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సభలకు స్వాతంత్ర్య మొసగుటకు ఎంత వెనుదీయుచున్నారో వెల్లడియగును. ఈ యుత్తరువు నందు ప్రజా సామర్థ్యముపై, ప్రభుత్వమువారికింకను అనుమానములు దొలగలేదు. ఇట్టి స్వల్ప సంస్కరణములచే స్థానికస్వపరిపాలన మభివృద్ధి జెందనరదు. కరిపాలనా విధానమున మార్పులు జరుగనున్న సమయమున, యిట్టి యుత్తరువులను విమర్శింప నవసరములేదు.

జిల్లాబోర్డున కధ్యక్షుడు ప్రభుత్వమువారి యంగీకారములేకుండ, ప్రారంభ విద్యాలయములయందు క్రొత్త యాపాధ్యాయుల నియమింపవచ్చును. వారిలో మార్పులుగావించవచ్చును. కాని ఇందుకు పాఠశాలల ఇన్స్పెక్టరుగారి యనుమతి బొందవలయునట. ఇటులనే సంఘాధ్యక్షులు ఉపాధ్యాయుల నొక పాఠశాలయండి వేరొక పాఠశాలకు మార్చవచ్చును. ఇందుకును విద్యాధికారుల యనుమతి యుండవలెను. స్వంత జవాబువారి మీద నెలకు ఏబది రూపాయల మించని వ్యయమును ఉద్యోగుల సిబ్బంది, క్షీరకై గావించవచ్చును. కాని 1-వ అక్టోబరు లేదీలో గా కాకాక్షనుకు ప్రభుత్వమునకు చెల్లువలయును. తాలూకాబోర్డు వెసిజెంట్లు గూడ విద్యాధికారి యుత్తరువు బొంది, ప్రారంభ పాఠశాలలలో రిమాసముల కెక్కువగ నుండని తాత్కాలికపు సిబ్బందిని నియమింపవచ్చును. స్థానికసభాధ్యక్షులు తాత్కాలిక మగు నుద్యోగముల నొనగవచ్చును. కాని రిమాసముల మించిన యుద్యోగమునకు గాని, 100 రూపాయలకు వైబడు నుద్యోగమునకుగాని, ప్రభుత్వపుటనుమతి బొందవలయును. వేసంగి ఖర్చుల క్రింద, నెలకు పది రూపాయల వ్యయమును మించకుండ 4 మాసములుండు పర్వతపై, చలివేంద్రల స్థాపించవచ్చును. జిల్లాబోర్డులు 500 రూపాయలు మించని ఫిర్యాఫ్టి విక్రయము గాని, తనఖాగాని, జేయవచ్చును. అంతకుమించినచో ప్రభుత్వమువారియంగీకారము బొందవలయును. స్థానికసభలు బడ్జెట్లో లేనిబహుమతులకొరకుగాని, అటలకొరకుగాని వ్యాయామ ప్రదేశముల నేర్పరుచుటకు గాని ధనము వెచ్చింప గూడదు. మ్యూనిసిపలు సంఘములు, సెకండరీ పాఠశాలల సిబ్బందివిషయపై, వ్యయము 20 రూపాయలకు మించునయెడల విద్యాధికారి యనుమతిబొంది మార్పులగావించవచ్చును. బాలికాపాఠశాలలో, అవసరమగునెడల, బాలికల

తోడ్కొనిపోవు స్త్రీల నేర్పరుపవచ్చును. 50 రూపాయలకు మించని వ్యయముపై తాత్కాలికపు సేవకుల నియమింపవచ్చును. మ్యూనిసిపలు సంఘములవారు ఉపకారభృతిని నొకరుల కొనగవచ్చును. 20 సంవత్సరములకన్న నెక్కువ 23వత్సరములకన్న తక్కువకాల ముద్యోగము జేసినవారికు 6 నెలల జీతమును, 23, 26 సంవత్సరముల మధ్య జేసినవారికి 7 నెలల జీతమును, 26, 30 సంవత్సరముల మధ్యవారికి 8 మాసముల జీతమును, 30 వత్సరముల పై జేసిన వారికి 9 మాసముల జీతమును, యుపకార భృతిగ నొనగవచ్చును. ఇక ననేక చిల్లరమార్పులు గలవు. లొకటాఫండు కోడుకో కొన్ని మార్పులు గావించబడినవి. స్థానికసభలకు, సానిటరీ ఇంజనీరుగా రికముందు 25,000 రూపాయలవరకు ఎక్కిమేటుల దయారు జేయవచ్చును. సానిటరీ కమిషనరు, సానిటరీ ఇంజనీరు గార్లు మ్యూనిసిపలు సంఘములో పక్షిభవించినచో, ఆరోగ్యవిషయిక మరు పనులకు 20000 రూపాయలవరకు ఎక్కిమేటుల గావించవచ్చును.

ఈ మార్పులు స్థానికసభలకు కొంత నిర్బంధమును దొంగిలించవచ్చును.

అలహాబాదు మ్యూనిసిపలు సంఘము

ఈ సంఘమువారు నిర్బంధ విద్యావిధానమును ప్రవేశపెట్టవలయునాయని, యిటీవల చాలవరకు చచ్చించి, యక్కరలేదను తీర్మానమును గావించిరి. తమ యవివేకమును వెంటనే తెలిపి కొని, యా తీర్మానమును రద్దుగావించి, యమకూలముగ తీర్మానించి రని చెలిసికొనుటకు సంతసించుచున్నారు.

వెల్లడిజేయుట

ప్రభుత్వము వారు తమ కార్యములందు సాధ్యమగునంతవరకు రిమాస్యమును ద్రోసిపుచ్చి, ప్రజలకు చెలియనటల ఎప్పటికప్పుడు వాటిని వెల్లడించుట లాభికరమని మెయిలుపత్రిక వ్రాసినది. మెయిలు పత్రిక హితమును, ప్రభుత్వమువారివలంబించుట యుక్తము.

కర్జునుగారు

వీ రిటీవల నుదారస్వభావులగుచున్నారని ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రజాస్వాతంత్ర్యము నామోదించుచు ప్రాక్టెయి బిల్లుపై వీరిొసగిన యుపన్యాస మతిరసవంతయుగ నుండెనట. కాలస్వభావ మందరిని స్వాతంత్ర్యకక్షవాదులకుగ జేయుచున్నది!

మనవిద్యా ప్రతిపత్తి

గత 5 వత్సరముల నిబంధన

గత 5 వత్సరము మార్చి 31 వ తేదీతో సంవత్సరముండి యుండిన ఆయుధ వర్షములందు చెన్న పురి రాజధానియందలి విద్యాప్రతిపత్తిని గురించియు, విద్యాభివృద్ధిని గురించియు విద్యా కాళాధికారి దొరతనమువారికి పంపించిన కార్య నివేదికము ప్రకారమునందు ప్రకటితమై చదువుట కుత్సాహ జనకముగ నున్నది. విద్యాకాళాధికారి నిబంధన 78 వేదలకు వ్యాప్తమై యుండ ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును మూడు కన్నీ కలలో నుగించివేసిరి. విద్యా ప్రతిపత్తి సర్వవిషయము అందుకు క్రమక్రమముగ కృత్రిమముననున్నదని వ్రాసి, వారూర కొనియొందిరి. విద్యా ప్రతిపత్తికి సంబంధించిన విషయ పరంపరలను పరిశీలించుటకు యుద్దేశముకానట్లు దీనినిబట్టివ్యక్తమగును. విషయపరిశీలనమునకు దిగియెడల ఆయాసందర్భములందు గల లోపాలలోపములను గుర్తించవలసినచున్నది. గాబోలు దొర తనమువారు తమ భావమును బూకేగ నాలుగుముక్కలలో ముగించిరి. ప్రజల నుంచికట్టలకు సంబంధించిన విద్యావిషయము వంటి సందర్భములందు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును మంతరిపరిశీలనముతో తెలుపుటయే మాకు యుక్తమని తోచుచున్నది. విద్యాకాళాధికారి నిబంధనలందుగల ఆయావిషయముల నవ్యవస్థ డిజిట్రైజ్ చేయించి విమర్శించవలసింది; కావున ముఖ్యవిషయములను మాత్రమే ప్రస్తుతము తెలుపవలసి కావచ్చును. విద్యావిషయములను గురించి యొచ్చించవలసి వచ్చినవ్యవస్థాపక యుద్దమును దానిఫలములను స్మరించుటకు నుండుటకు వీలులేదు. యుద్దమునకు విద్యాభివృద్ధి కన్నీయో ప్రతిబంధకములు కలిగినవి. భూభావమును ఆప్రతిబంధకమునకు తోడ్పడినది. ప్రభుత్వమువారు యొచ్చించుటలను తలపెట్టి యుండిరి. కాని యుద్దమునకు సామ్యుకాలక వానిని ప్రస్తుతమునందు వివర్ణింపవలసినవచ్చినది. యుద్ధానంతరము వానిని యొచ్చించుటకు వీలుకలుగవచ్చును. జర్మన్ సముద్రమునకు సైన్యముల కట్టము కట్టించుచున్నది. విద్యావిషయమునకు సంబంధించిన సాధనసామగ్రి వచ్చుట కష్టమైనది. యుద్ధము పొసగినప్పుడు మన రాజధానియందు జర్మన్ మిషనరీల పాలనముక్రిందనుగల 478 విద్యాలయములందును 81,107 మంది విద్యార్థులును చేయుచుండిరి. వీరికి యేమి కావలయునని అప్పట్లో కొంతసందేహము కలిగినను ప్రభుత్వమువారు తమ హర్ష మనలించి మిషనరీల విద్యాసంఘమువారి సలహాల నంగీకరించి తాత్కాలికముగ కర్వనహరమును చక్కజేసిరి. ఆపాత కాలమునందు తిన్నెంఘమువారి పాలనముక్రింద నేగలవు. మనము విమర్శించుచున్న కాలమునందు ప్రాథమిక విద్యయందలివృద్ధి విశేషముగ నున్నది. కాని అత్యధివృద్ధి భరిత్రార్థ మైనదని చెప్పటకువీలులేదు. మన దేశమునందలి విద్యాప్రతిపత్తికిగల యవకాశమును ప్రస్తుతమునెగ్గయింపజూచుటపిచ్చితమనిపించుకొనును. సెకండరీ పాఠశాలల స్థితిగతులు తృప్తికరముగ నున్నట్లుగాని, తృప్తికరముగ లేనట్లు గాని చెప్పటకు వీలులేదని విద్యాకాళాధికారి తమ యభిప్రాయమును తెలిపిరి. విద్యా కాళాధికారి వ్రాసిన సంకతులను చదివినప్పుడు సెకండరీ పాఠశాలల స్థితిగతులు నిరుత్సాహమునకు లిగించు నట్లున్నవనియున్నప్పటికి మనకు, మన దేశమునందు విద్యాప్రతిపత్తి వలనే ఉపాధ్యాయ ప్రతిపత్తియు తక్కువ యను విషయమును. వేరుగ వ్రాయవలసివచ్చును. ఎరిమెటరీ, సెకండరీ, ఉన్నత పాఠశాలలందు కావలసినంత ఉపాధ్యాయ ప్రతిపత్తి ఇంకను సమకూడియుండలేదు. మనదేశమునందలి యుపాధ్యాయల స్థితిగతులు విద్యా విధానమునకు కళంకముగ నున్నది. ఆకళంకము తీరగాని విద్యా విధానము సాప్తవస్థికి రాదు. ప్రభుత్వమువారి కేమి ప్రజలకేమి పాఠశాలలకు కావలసినంతమంది యుపాధ్యాయులు లేరని తెలియకపోయెను. కాని ప్రస్తుతమునందలి లోపము భరియగుటకు చాలకాలము పట్టునని విద్యాకాళాధికారియే వ్రాయుచున్నప్పుడు ప్రభుత్వమువారి సందర్భమునందు చేయవలసిన కార్యభారము గురించి నొక్కి చెప్పవలసిన పనియుండదు. ఇంతవరకు బోధాభ్యసనము విషయమై జరిగిన పని మందగమముగ నున్నది. పూర్వవియత్నమునిండైనను విద్యుత్తులను చనియెడల యెప్పుటికో గాని ప్రభుత్వము వారి యాశయములు ఫలించవు. ఇంగ్లండునందు అధికారులు ఉపాధ్యాయ వృత్తికి కలిగించుచున్న పోత్సాహమును సాహాయ్యమును మన దేశము నందు లేదు. అక్కడి వారివృత్తును తమ దృష్టినింతకు ఉపాధ్యాయ వృత్తిని గౌరవ ప్రదముగను చాల మందిని ఆకర్షించు నట్లుగను చేయుటకే వినియోగించుచున్నారు. 1912-వ వత్సరముతో అంత మొందిన 5 సంవత్సరములందు కంటే 1917-వ సంవత్సరముతో నంత మైన కాలమునందు సెకండరీ పాఠశాలలందు రెండేపాఠశాలల దనము కనిపించుట వానియభివృద్ధికి బదులు ఊదకనే నూచించును. విద్యార్థులు తమ గృహములను వదిలి వెళ్లినగాని ప్రస్తుతము సెకండరీ పాఠశాలలందు చేరుటకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది. అందువలన విద్యార్థులు దక్షతలేక పెద్దత్రోవలు త్రొక్కుటకు పిల్వనమున్నది. దేశమునందు తగినన్ని సెకండరీ పాఠశాలలు లేనందు కింతకంటే వేరు నిర్వహణ మేమి కావలయును? బోలెడుసామ్యు పోసినగాని సెకండరీపాఠశాలల కొడువతీరదని ప్రభుత్వమువారు చెబుదురు. గత ఆయుధ వర్షములందును పురుషులకు రెండును స్త్రీలకు రెండును క్రొత్త కళాశాలలు నిర్మితములు. విద్యాలయములను పరిశీలన వాని యందలి లోపాలలోపములను నివేదించు వర్గమునందు జరుగవలసిన యేర్పాటులకు భూభావము ప్రతిబంధకముకలిగించినది. మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధిని పాలకులు సాక్ష్యములను వృద్ధిచేసిరి. ఇంతవరకును క్రొత్తగ నేర్పరచియుండిన పాఠశాలలను గాక వారికొరకు తమనాపల్లి యందుకూడ నొక బోధాభ్యసన పాఠశాల నేర్పరచుటకు పాలకులు యొచ్చించుచున్నారు. చెన్న పురియందలి రెండు స్త్రీలకళాశాలలను స్త్రీలలో సాధారణమురాండ్రులేని కొరతతీరి స్త్రీవిద్యాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. విద్యార్థుల ఆరోగ్యవిషయమును పాలకుల దృష్టి నాకర్షించినది. పాఠశాలలలోని పిల్లల ఆరోగ్యమును పరిశీలించి వారికి సదుపాయములను చేయుట పాశ్చాత్యదేశములందలి విద్యాప్రతిపత్తికి భర్తమై పోయినది. మన పాలకులను తర్విధానము నివృద్ధిపన్నడే యవలంబించుచున్నాము. దీనిసందర్భమునందు చెన్న పురియందు కొద్దిగ పనిజరిగినది. ముందీ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు విశేషశ్రద్ధను బూజవలసియుండును. విద్యార్థుల వనతిగృహములకు చాలసామ్యు పెట్టుచున్నారు. గత 5 సంవత్సరములందును విద్యాలయములు 25,859 నుండి 81,276 కు వృద్ధియైనవి. విద్యార్థులు 1,584,051 కి వృద్ధియైరి. ప్రజలు నిర్వహించుకొనుచున్న పాఠశాలలు తగ్గి వానియందలి విద్యార్థులకూడ ఊడించిరి. ప్రస్తుతము పురుషులందునూటికి 6.5 వంతునకు స్త్రీలందు 1.5 వంతునకు చదువుకొనుచున్నారు. విద్యాప్రతిపత్తి క్రింద 216.9 లక్షల రూపములు ఖర్చయినవి; పూర్వముకంటే యిప్పుడు 74 లక్షలదనముగ ఖర్చుజరిగినది. ఉపాధ్యాయుల నిమిత్తము భీమా యేర్పాటులను చేయువిషయమును ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతము రాజధానియందు 1195 విద్యాసంఘములు కలవు; వానియందు 44195 సభ్యులును, 591 మందిసభ్యురాండ్రును కలరు. భరతవర్షము నందలి విద్యాభివృద్ధికి భారతీయులు విశేషముగ విద్యాకాళాయందు చుండుట ముఖ్యము. యుద్ధము విద్యాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నుండినను విద్యాకాళాధ్యక్షులు పట్టును మాత్రము భారతీయులకు సాహాయ్యకారి యైనది. ఆంగ్లేయులు నేనయందుండుట వలన అక్కడనుండి యెప్పటికీర సహాయము వచ్చుటకు వీలులేక చాలమందిని కాశ్యపుముగ గాకపోయినను తాత్కాలికముగ నయినను భారతీయులనే ఆంధ్ర వియోగించవలసినవచ్చినది. యుద్ధమువలన పూర్వహాంతులు నిర్వహించుచు వచ్చిన చాల పనులను భారతీయులే నిర్వహించి తమయందుగల సామర్థ్యమును ప్రకటించుచున్నారు. ఇందువలన వివిధకాళాయందు భారతీయులన్నతో ద్యోగములను నిర్వహించలేరను మిథ్యావాదము మరింత మిథ్య యగుచున్నది. విద్యాకాళాయందు భారతీయులను విశేషముగ నియమించుటకు పరిభుత్వమువారికివీలున్నదని ఇందువలన వ్యక్తమగుచు ముందు వారు ఆవలంబించవలసిన మార్గమునకు చారిచూపుచున్నది. విద్యాకాళాయందు భారతీయుల తిదివరకే చాలమంది యుండియుండినవో పుస్తకముల దింతకంటేను విశేషముగ విద్యాభివృద్ధి జరిగియుండునని పాలకులకు విన్నవించుచున్నాము.

మును సాహాయ్యమును మన దేశము నందు లేదు. అక్కడి వారివృత్తును తమ దృష్టినింతకు ఉపాధ్యాయ వృత్తిని గౌరవ ప్రదముగను చాల మందిని ఆకర్షించు నట్లుగను చేయుటకే వినియోగించుచున్నారు. 1912-వ వత్సరముతో అంత మొందిన 5 సంవత్సరములందు కంటే 1917-వ సంవత్సరముతో నంత మైన కాలమునందు సెకండరీ పాఠశాలలందు రెండేపాఠశాలల దనము కనిపించుట వానియభివృద్ధికి బదులు ఊదకనే నూచించును. విద్యార్థులు తమ గృహములను వదిలి వెళ్లినగాని ప్రస్తుతము సెకండరీ పాఠశాలలందు చేరుటకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది. అందువలన విద్యార్థులు దక్షతలేక పెద్దత్రోవలు త్రొక్కుటకు పిల్వనమున్నది. దేశమునందు తగినన్ని సెకండరీ పాఠశాలలు లేనందు కింతకంటే వేరు నిర్వహణ మేమి కావలయును? బోలెడుసామ్యు పోసినగాని సెకండరీపాఠశాలల కొడువతీరదని ప్రభుత్వమువారు చెబుదురు. గత ఆయుధ వర్షములందును పురుషులకు రెండును స్త్రీలకు రెండును క్రొత్త కళాశాలలు నిర్మితములు. విద్యాలయములను పరిశీలన వాని యందలి లోపాలలోపములను నివేదించు వర్గమునందు జరుగవలసిన యేర్పాటులకు భూభావము ప్రతిబంధకముకలిగించినది. మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధిని పాలకులు సాక్ష్యములను వృద్ధిచేసిరి. ఇంతవరకును క్రొత్తగ నేర్పరచియుండిన పాఠశాలలను గాక వారికొరకు తమనాపల్లి యందుకూడ నొక బోధాభ్యసన పాఠశాల నేర్పరచుటకు పాలకులు యొచ్చించుచున్నారు. చెన్న పురియందలి రెండు స్త్రీలకళాశాలలను స్త్రీలలో సాధారణమురాండ్రులేని కొరతతీరి స్త్రీవిద్యాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. విద్యార్థుల ఆరోగ్యవిషయమును పాలకుల దృష్టి నాకర్షించినది. పాఠశాలలలోని పిల్లల ఆరోగ్యమును పరిశీలించి వారికి సదుపాయములను చేయుట పాశ్చాత్యదేశములందలి విద్యాప్రతిపత్తికి భర్తమై పోయినది. మన పాలకులను తర్విధానము నివృద్ధిపన్నడే యవలంబించుచున్నాము. దీనిసందర్భమునందు చెన్న పురియందు కొద్దిగ పనిజరిగినది. ముందీ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు విశేషశ్రద్ధను బూజవలసియుండును. విద్యార్థుల వనతిగృహములకు చాలసామ్యు పెట్టుచున్నారు. గత 5 సంవత్సరములందును విద్యాలయములు 25,859 నుండి 81,276 కు వృద్ధియైనవి. విద్యార్థులు 1,584,051 కి వృద్ధియైరి. ప్రజలు నిర్వహించుకొనుచున్న పాఠశాలలు తగ్గి వానియందలి విద్యార్థులకూడ ఊడించిరి. ప్రస్తుతము పురుషులందునూటికి 6.5 వంతునకు స్త్రీలందు 1.5 వంతునకు చదువుకొనుచున్నారు. విద్యాప్రతిపత్తి క్రింద 216.9 లక్షల రూపములు ఖర్చయినవి; పూర్వముకంటే యిప్పుడు 74 లక్షలదనముగ ఖర్చుజరిగినది. ఉపాధ్యాయుల నిమిత్తము భీమా యేర్పాటులను చేయువిషయమును ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతము రాజధానియందు 1195 విద్యాసంఘములు కలవు; వానియందు 44195 సభ్యులును, 591 మందిసభ్యురాండ్రును కలరు. భరతవర్షము నందలి విద్యాభివృద్ధికి భారతీయులు విశేషముగ విద్యాకాళాయందు చుండుట ముఖ్యము. యుద్ధము విద్యాభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నుండినను విద్యాకాళాధ్యక్షులు పట్టును మాత్రము భారతీయులకు సాహాయ్యకారి యైనది. ఆంగ్లేయులు నేనయందుండుట వలన అక్కడనుండి యెప్పటికీర సహాయము వచ్చుటకు వీలులేక చాలమందిని కాశ్యపుముగ గాకపోయినను తాత్కాలికముగ నయినను భారతీయులనే ఆంధ్ర వియోగించవలసినవచ్చినది. యుద్ధమువలన పూర్వహాంతులు నిర్వహించుచు వచ్చిన చాల పనులను భారతీయులే నిర్వహించి తమయందుగల సామర్థ్యమును ప్రకటించుచున్నారు. ఇందువలన వివిధకాళాయందు భారతీయులన్నతో ద్యోగములను నిర్వహించలేరను మిథ్యావాదము మరింత మిథ్య యగుచున్నది. విద్యాకాళాయందు భారతీయులను విశేషముగ నియమించుటకు పరిభుత్వమువారికివీలున్నదని ఇందువలన వ్యక్తమగుచు ముందు వారు ఆవలంబించవలసిన మార్గమునకు చారిచూపుచున్నది. విద్యాకాళాయందు భారతీయుల తిదివరకే చాలమంది యుండియుండినవో పుస్తకముల దింతకంటేను విశేషముగ విద్యాభివృద్ధి జరిగియుండునని పాలకులకు విన్నవించుచున్నాము.

ఉండవలసిన కొంత సారాయికన్న అధికపు కొలత సారాయిని కలిగి ఉండినందుకు జూల్యూనా విధింపబడుట:— కొలంబోలో వాని అను సొక ద్రవిదునియొద్ద ఒక గేలను కన్న అధికముగ సారాయి ఉండుటచే వానిని పోలీసువారు పట్టుకొని కేసుచేసిరి. దైవనివేదనను నిమిత్తము తా నంత సారాయిని కొనినట్లు వాడు మేజిస్ట్రేటుగారితో చెప్పెను గాని వానికి 15 రూ॥ లు జూల్యూనా విధింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

—(o)—

బళ్లారిజిల్లాలో హిందూదగ్గరి, మోకా, సిరిగిరి గామములు యూనియనులుగ నంగీకరింపబడినవి. వీటిలో ఐదు గురధిక సంఖ్యగల పంచాయతీలు నేర్పరచబడుదురు.

మొనటి చెన్న పురి కాల్యములో 1917 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలవరకు 2512 దరఖాస్తు లే తెంచినవి. అందులో 614 మంది వైద్యపరీక్షకు వెదలలేదు. 201 దరఖాస్తు లుపసంహరించినవి. ఇతర కారణములచే 106 గురు చేరలేదు. వైద్యపరీక్షలో 648 గురు ఆనవ్యథ లని లేఖనవాద 948 మంది మిగిలి రని పరిభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సుజనరంజనసభ:—రాబోవు ఆదివారమునాయం కాలము (ఫిబ్రవరి 3) 5-80 గం. కు సుజనరంజన సభవారు రాములు తియ్యేటో నాటకకాలలో స్వామికాజు కోర్టు జడ్జి రా॥ బి॥ టి. వరదరాజులు నాయుడుగారి యధ్యక్షత క్రింద ఆనవన మార్కండేయ నాటకమును ప్రదర్శింతురు.

భారత బాలభక్తి విహార సమాజము:—

చెన్న పురి జార్జి నాటకకాలకు సమీపమున (1 రామకృష్ణవీధి నున్న సభామందిరమున ఈ నెల 3 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 8-80 గంటలకు సోదరసంఘులు భారత రమ్య సాగరత్న చుక్కాల్లు అరవమునను తెలుగునను “స్త్రీల పనితీరు” ని గూర్చి యువవ్య సిం చెదరు.

ట్రాముబండి ప్రమాదము:—నిన్న సాయంత్రము 5-10 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషనునకు వెం 81 రు ట్రాంకారు ఒక గుట్టుబండితో డికో నెను. గుట్టుబండి చక్రము ఆకులు, రబ్బరుతో తుత్తునియలెనది. అప్పివ్యవకమున గుర్రమునకు గాని బండిలోనున్న యిద్దరు మనుష్యులకు గాని ప్రమాదమేమియును వాటిల్లలేదు. ఈ సమయమున ట్రాంకారు ట్రాఫిక్కు నూపరింపెండెంటు గూడ యథాప్రకారము పోగుట్టుత్రాగుచు తీరిగ అచటనే యుండెను. ఈ ప్రమాదమంతయు ట్రాంకారువారి అజాగ్రత్తయని అచట గుమికూడిన జనులందరూ అనుకొనుచుండిరి. ఏదెట్లున్నను ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంటు తన వేదమునకు తగినట్లు ఇంతుక శ్రద్ధసహించిన ముంక్షన ప్రజలకు హాని కలుగ నేరదు.

చెన్న పురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

కీర్తికేళులగు సర్ విలియం వెడర్నగారు

80-1-18-వ తేదీ బుధవారము నాడు దివానుబహదీరు ఎల్. పి. నోబిందాపురమువారు అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో నిట్లు తీర్మానింప బడినది.

1. సర్ విలియం వెడర్నగారు మరణమునకు సంఘమువారు చింతించు వారు హిందూదేశమున 50 వత్సరములలో చేసిన భూ సహాయమునకు తమ కృతజ్ఞతను విడిత పరుచుచున్నారు. వెడర్నబర్నసలిగారికిని వారి కుటుంబము వారికిని సానుభూతిని తెలుపగోరుచున్నారు. సర్ విలియం వెడర్నగారి పట్ల భారతీయులకు గల కృతజ్ఞతను వెల్లడించుటకు కాంగ్రెసు సంఘము మహాజనసభ, ప్రెసిడెన్సీ అసోసి ఏషను, హోమురాలు లీగు వారల సంయోగ యాజమాన్యము క్రింద సార్వజనిక సభను చెన్న పురిలో జరుపుటకు తీర్మానించడ మైనది.

ట్రాగి ఒడలు తెలియకుండుట:— సింహాశ్రమందు మిలహానాలో సిరిలుపైలిల్ అనునొకడు గతసోమవారమున ట్రాగి ఒడలు తెలియని సమయము చెంతనే యుండినతనభార్యకు తుపాకితో గాల్చెను. గాని గుం చామెకు తగులలేదు. పిమ్మట తన పెద్దకుమారుని చంపివేయుటకు యత్నించి అతనిని దగుల్గుడ చేసెను గాని దైవరక్షాత్తుక అతడును గుండును తప్పించుకొనెను. తరువాత తనచిన్న కుమారుని చంపుచు దేశముతో నతడు తుపాకిపేల్చెనుగాని బాలుడు పారిపోయెను. ముగ్గురును బ్రతికి యుండుట చూచి తన్ను తానే తుపాకితో గాల్చుకొనెను. అతడు నేలగులగనే వానిభార్య ఇరుగుపొరుగువారల సహాయముతో వానిని ఆసుపత్రికి దీసుకొనిపోయెను. మనిషి బ్రతుకవచ్చునని ఆసుపత్రివారు చెప్పిరి.

పార్లమెంటుసభ

ప్రజాప్రతినిధివర్గము
డిసెంబరు 18, 1917.

గౌరవ వారక గారు యుద్ధకార్యాలయపు అధికార్యదర్శి నిట్లు ప్రశ్నించిరి:—హిందూజాతీయ విద్యోగాలకు మున్నగు సమయములయందు పనిచేసినవారికి ఇప్పుడు జీతపు వ్యయముచేయవలయునని తమకు తెలియునా? వారి విషయమున ప్రభుత్వమున్న పింఛనురెట్లను పింఛను పరిమితులనుమాన్పి కొత్తపద్ధతుల నేర్పవలెనా?

ఫార్ స్టర్ గారు: ఇటీవల నేను కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుల చెప్పియు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయింపబడిన పింఛనుల రేట్లును పరిమితులను ప్రభుత్వమువారిచేతనే సవరింపబడవలయుననియు, ఇంకాకాపువారు వానిని మార్చుకొననియు చెప్పియుంటిని. విను, ఈ పింఛనులు దయదత్తములు గాన గౌరవనీయుడగు నా మిత్రుడు నూచించిన విషయమును ప్రత్యేకవిషయముగా దీసికొని యాలోచించెదను.

డిసెంబరు 19, 1917.

గౌరవ. జి. రీసుగారు హిందూజాతీయమంత్రి నిట్లు ప్రశ్నించిరి:—హిందూజాతీయములకు మునుపటి నియమసంఘము కలన నేమి ఫలము గలిగింది? హిందూజాతీయము నందు నేనలను గూర్చుట తృప్తికరముగా జరుగుచున్నదా?

ఫిషరు గారు: హిందూజాతీయమునందేర్పలుపడిన మునుపటి నియమాసంఘమువారు హిందూజాతీయపరిస్థితులనుగూర్చి బాగుగా యోచించి, భావికాలమున కవసరముగ అక్కల్పనైన యంతయుండవలెనో నిర్ణయించి, నేనాధికారుల మూలమునను, సివిలు ఉద్యోగుల మూలమునను, ప్రతి రాష్ట్రము నందును ప్రతిపండులములందు నేనా నిర్మాణ సంఘముల నేర్పజచి వివిధముగా నేనయందు జేరగోరు వారిని చేర్చుకొనుటకు ఏర్పాట్లు చేసిరి. ఇందు స్వజాతీయ సంస్థానాధిపతుల కొరకవై స్వజాతీయ సంస్థానముల ప్రజలకును ఈ యంతకాక మొనగ బడినది. అఖిల భారత కానన సభయందు రాజప్రతినిధిగా రుపన్యసించుచు ఈ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి చెప్పెను. అనేక నేనా ముఖములకు కొత్త నేనలు క్రియముగ బంప బడుచు నున్నవి.

“హిందూజాతీయ మేమలాభము”

ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి యాలోచనములు.

ఈ సంఘమున కధ్యక్షులగు నైడెహ్ ము ప్రభుత్వ కడచిన అడ్మినిస్ట్రేషన్ లు ఉపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—బ్రిటిషుపరిపాలనముకొఱకుగాని, బ్రిటిషులభ్యులకొఱకుగాని హిందూజాతీయ మిహిహియద్దమున పాల్గొనలేదు. కాని హిందూజాతీయ భావికాల సుఖిస్థితులన్నియు సంగ్రామఫలములమీదనే యాధారపడియుండుటచే యుద్ధమున పాల్గొనెడిది. బ్రిటిషువారి అధిపత్యముక్రింద భారతీయ నేనలు ఆత్మత్వాహార పరాక్రమములతో యుద్ధమున వున్నవి. భారతీయ సంస్థానాధిపతులు ధన నిధులను సరి తోడ్పడిరి. రాజభక్తి పూరితులగు జనల నేనలు, పురుషులను స్త్రీలనుగూడ యుద్ధవిధులందు ధామున గ్రుమ్మరించి యుద్ధసంబంధముగల అన్ని విషయములందును నేన చేసిరి. కాని అనేక సంవత్సరములందు సభాజేరిలందు భారతీయులను పెరిటోయలు నేనలో నైసకులనుగా జేర్చుకొనవలెనని భారతీయ ప్రముఖు లెంతగర్హించినను, భారతీయులై చ్చికముగా నేనలో జేరగల్గుటకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థమైనవి.

నైడెహ్ ము ప్రభుత్వ హైదరాబాద్ బాతీయ మహాసభా కర్మములను గూడ నెదిరించి “ఆసభ స్వనిర్మితమును స్వధిరితముననియు, సామాన్య భారతీయుల ప్రతినిధి బృందముగాదనియు” చెప్పిరి. మేము చెప్పబడిన ఒక మహమ్మదీయుడు మహమ్మదీయ మహాసభ “స్వల్ప ప్రాతినిధ్యముగల సంఘ”మని వర్ణించినట్లు నైడెహ్ ము ప్రభుత్వ తెల్పెను. తమ గూఢానిధమున ప్రభుత్వ గారు బీసెంటుయ్యును గూర్చియు, ఆమె నిర్బంధావాసమును గూర్చి నుడివి కొందరు ఆంగ్లేయకారుల ఆంగ్లేయకారులను చూచి బీసెంటుయ్యును విడుదలచేయుట హిందూజాతీయమునందలి బ్రిటిషుప్రజల కందఱకును, రాజభక్తి పూరితులగు జనుల కందఱకును భయ కొరకును గలిగించెనని ఆ జేరిమునందును ఈ జేరిమునందును అధికారులకందఱకినది తెలియును.”

పూచీగల పరిపాలనమును భారతీయుల కొనగటకును పరిపాలనా విషయమున భారతీయుల కభ్యాసము నొనగటకును సంస్కరణము లనేకములను సమన్వితములై ప్రయత్నముగా ప్రభుత్వ గారు నెలవిచ్చిరి. ఈమహాముద్దమునందు మనకుగలిగిన

బి. త్రిదిని అనకాపూరుగా జేరిని సర్వాధికారమును తమకేము చేసికొనుటకు ప్రయత్నించు ఒక కక్షను బలవంతమునట్టియు హిందూజాతీయమునందు బ్రిటిషుపరిపాలనమును బలహీనము చేయుగలగు నట్టియు రాజకీయ విధానమును ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు బలవంతముగా నెదిరించవలెనని నైడెహ్ ము ప్రభుత్వ గారు నిది. బ్రాహ్మణుల అధిపత్యమునందు బ్రాహ్మణులు తమ అధికారము ఎట్లు నెలాయించుదురో హిందూజాతీయ జనులకే బాగుగా తెలియును. నగ్న భేదములు గల జేరిమునందు ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించుచో, దుర్భర కష్టమును, నిరంతర దుష్స్థితియు సంభవించుట నిశ్చయము. ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు ఏర్పజచిన పద్ధతులచే మితివాదులను రాజభక్తి యుతులనుగు భారతీయుల ఆశయములు అంగ్ల జేరిమునందు సక్రమముగా యోచింపబడనను నవ్యకము గలగుననియు అట్టి భారతీయ ప్రముఖులుగూడ, స్వజాతీయుల శీఘ్రప్రయత్నముల నెదిరించుటయందు మనకు సహాయము చేయుదురనియు ప్రభుత్వ గారు నిది. “మహాప్రముఖు”డనియు, “సుపరిధిరాజు” యనియు దస్మతులు చేయబడిన ఆకాశరావన్న ఉత్తరములనుండి కొన్ని భాగములను తమ కనుకూలములైన వానిని ప్రభుత్వ గారు చదివిరి. ఆ భాగములు చాల ముఖ్యములైనట్లు ఉపన్యాసమునందు చెప్పబడిన గాని రిపోర్టులందవి వ్రాయబడనందున అవి ఎట్టివో మేము చెప్పకలము.

ఒక వ్యాపారస్థుని అభిప్రాయము.

ఇండో బ్రిటిషు సంఘ కార్యదర్శియగు మారటగారు ఇప్పుడు హిందూజాతీయమున ప్రమాదకరములుగనున్న చిక్కులు తమకును భయము గల్గుచున్నవని చెప్పిరి. ఇక హిందూజాతీయ వ్యవహారములను రాజకీయ విషయములు కాకుండ యుండుట కడుకష్టము. హిందూజాతీయ ప్రభుత్వము కొలది కాలములో హిందూజాతీయమునందు కొందఱు వ్యక్తప్రభావముల యాంగ్లేయమునకును, అంగ్ల జేరిమునందు కొందఱు వ్యవహారములుగాని రాజకీయజనులయొందోకనున లానగునని కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట చేయబడిన సంస్కరణములు, భవిష్యత్తును గూచించెను. ఆ విధముననే ఇప్పుడు వ్యవహారములు నడచుచున్నట్లు దృఢీకరముగచున్నది. వర్తకులను వ్యాపారులను హిందూజాతీయ రాజభక్తియందు విశ్వాసముంచక పోలేదు. తమ తేమలాభము లెట్టివో భారతీయునికి తెలియును. ఇదివఱ కింకేవళు త్వమునందుకంటె బ్రిటిషుప్రభుత్వమునందే సర్వసమగు న్యాయము జరుగుచున్నదిని జనసామాన్యపు టభిప్రాయము. ప్రజాప్రభుత్వవిధానము విషయమున హిందూజాతీయ మింకను కుపాప్రాయముగ నున్నది. భారతీయులకు స్వతంత్రియగు భావసంప్రదాయములు లేవు. వారి భావములన్నియు పాశ్చాత్యులనుండి నేర్చుకొనబడినవే. ఏ స్వరాజ్యమో కానలని గందరిగోళముచేయుచున్న అంగ్లేయకారులకు హిందూజాతీయమునందే జేరి ముక్కును లేదు. వారు అంగ్లేయిండియను సంఘమునకంటె అల్పతరప్రాయముగలవారు. సామాన్య రాజకీయ భావమునందును, మేధావ్యక్తియందును, అంగ్లేయిండియనులయంతకే క్షీలవారును కారు. ఎంతయల్పముగు స్వపరిపాలనమునైనను హిందూజాతీయ కిచ్చుచో, హిందూజాతీయ భాగములు తేమలాభము లొక విన్నకక్షి దారుల కిచ్చినట్లుగను. అధిక విషయములను నియుక్త సభ్యుల యధీనము చేసినచో ప్రభుత్వ నిర్వహణపు పరిస్థితులు అతి దుర్భాగములగునని వ్యాపారజనుల యభిప్రాయము. హిందూజాతీయమునట్టి మార్పు గలుగగూడదనియు, హిందూజాతీయ అభివృద్ధి నొంద గూడదనియు మాయభిమతము గాదు. భారతీయుల నిర్వహణ కక్షి బట్టియే యా యభివృద్ధి యేర్పజవ బడగల యును. ఇటీవల, అతి స్వల్పకాలములో అతి దీర్ఘ సంస్కరణముల సలప ప్రయత్నములు జరిగినవి. భారతీయభివృద్ధికి వివిధ ప్రయత్నముల సల్పుట సంస్థానాధిపతులుగా, హిందూజాతీయులతో నెట్టికల హములను లేక యుండుటయే మాయభివృద్ధి కాని హిందూజాతీయ భావిస్థితియంతయు అనేక సంవత్సరముల స్థిర బ్రిటిషు ప్రభుత్వము మీదనే యాధారపడి యుండునని మనవ్యక్తము.

పిమ్మట సర్ జాకోబ్ బ్యాట్లె గారు రుపన్యసించి కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణము లనగా నామకార్యపు గవర్నరు జనరలును ప్రతి రాష్ట్రమునకు నామకార్యపు గవర్నరులను ప్రభుత్వ నిర్వాహక వర్గమున సగమునుండి భారతీయులను సగమునుండి యూరపీయులను (అందులో ఒక్కరును ఇండియను సివిలు సర్వీసువారు గా నుండగూడదు. నవ్వు, 400 మంది సభ్యులు గల రాష్ట్రీయ నియుక్త సభ్యవర్గమువారు నుందురు.

నియుక్త సభ్యవర్గమునకు అధికవిషయమున సర్వాధికారము నుండును. ఎన్నిక జరుపబడుచుండునది ఆమెకాయందలి విధమునందలిది. ప్రభుత్వము హిందూజాతీయమును గల పరిస్థితుల తెలిసినవారు ఆమెకా పద్ధతులు హిందూజాతీయమున జరగకాలవని చెప్పగలరు. ప్రభుత్వము హిందూజాతీయమును ప్రేరణాదులు ప్రభుత్వమునై సభికారులు నొంద ప్రయత్నించువారు. హిందూజాతీయ లాభ తేమములను యూరపీయుల లాభ తేమములను గాపాడవలెనని కలకత్తానుండి యూరపీయులు తమకు తెలిసినట్లు బి. త్రిదిని మార్చాట్లె గారు నెలవిచ్చిరి. అట్లు కాపాడుటయే ఈసంఘమువారి యాలోచన.

ముక్తి నేన కమిషనరు బూటెలకే గారు అనంతరమురన్యసించి తాము హిందూజాతీయమున విడ్డవనియు, అంగ్లేయిండియను సంఘానిర్వాహకు తమ కాపాడవలెను గూర్చినదనియు హిందూజాతీయ విషయము అంగ్ల జేరిమున బాగుగా గ్రహించబడుట లేదనియు చెప్పిరి. హిందూజాతీయ స్వజాతీయ సంస్థానములతోడను, పురసంఘములతోడను, జిల్లాబోర్డులతోడను, పంచాయతులతోడను, గ్రామాధిపతులతోడను లోకమునందంతులను సంపూర్ణ స్వపరిపాలన గల జేరిముగనున్నది. హిందూజాతీయ 750000 గ్రామములు కలవరి (జేరిములోని గ్రామసంఖ్యలో నూటికి 90 మంది) ప్రజలు తమ గ్రామాద్యోగుల తో తగిన పాలింతులను నున్నాడు. తాముకలను, కాముకలను పూర్తి భారతీయోద్యోగుల క్రిందనే యున్నది. జిల్లాబోర్డునందును, పురపాలకసంఘమునందును బ్రిటిషుసంఘమున కొక ప్రతినిధిమాత్రముంచబడినది. హిందూజాతీయమునందమనంతున్న స్వపరిపాలనమునందలి పరిపాలనమునందు ఏసగము భాగమునో, ఏపాతిక భాగమునో బ్రిటిషు పార్లమెంటు ప్రజాప్రతినిధివర్గమువారు ప్రయత్నించినచో, వారు ఈజేరిమున ప్రతిపక్ష వర్గములను లగుచురు.

ఫిషరు సర్ ప్రాసిస్ యోహన్నుగారు యత్నమునందలి హిందూజాతీయము నందు బ్రిటిషు సంఘము భారతీయ ప్రజలయందొక భాగమనియు, అన్ని ముఖ్య సంఘములకును పరిపాలనమున కార్యభారమున్న నేటికి స్వపరిపాలనముగనుననియు ఇట్లు బ్రిటిషువారికి గూడ ఇతరులతో పాటునయిరు మపాలనా కార్యభార ముండవలె ననియు, యథా సంతకము హిందూజాతీయమునకు బ్రిటిషు జనుల విశేషముగా నెర్పించురనియు, హిందూజాతీయ వ్యాపారము విశేషముగా అభివృద్ధి నొందుననియు చెప్పిరి. హిందూజాతీయ బ్రిటిషు ప్రజాసంఖ్య అత్యధికముగా వృద్ధి నొందునగాన ముందుగా వానిభాగ తేమముల కేర్పాట్లు చేయవలెను. హిందూజాతీయమునందు హక్కును గలిగి తమ హక్కులను, తేమలాభములను నిల్పుకొన గోరువారు తప్ప ఇండో బ్రిటిషు సంఘము పక్షమున నుండగల్గుదురు. మనవక్షమున హిందూజాతీయ భూస్వాములును, పాశ్చాత్యుల వ్యాపార నాయకులను గలరు. వీరును మనమును, మనవక్షమునందు ఇతరులను గలపి పని చేయుచో హిందూజాతీయ ఇతర స్వపరిపాలన జేరిములతో గూఢానిధము కహించును.

అల్టర్ నికొయోగారు తాము విశేష కాలము చెన్న ప్రభుత్వమున బీసెంటుయ్యుండికి ప్రోక్యుండియం దుండిమని చెప్పిరి. బీసెంటుయ్యు గారి ఉద్యమపు జయమునగా బ్రాహ్మణాభివృద్ధియను, బ్రాహ్మణాభివృద్ధి విధులను కారణమున చెన్న ప్రజల యభిప్రాయము బీసెంటుయ్యు విధులకును తెలివియును గలది. ఈరెండిటితో ఆమె దురాచరణము. కాటపట్టుకు, బీటలకు ప్రజ్ఞినిట్లు నైసది. మార్పు జేరిమునగామె గ్రోహియైంది. అట్టి గ్రోహియైందియు ఉద్బాధాయము నకు నామెను హిందూజాతీయ కంటి జేరిమున నుంచునాడదు. ఆమెను నిర్బంధావాసమునైనను, బీరైన కానమున ద్వీపాంతరవాసమునైన నుంచవలె నని చెన్న ప్రజల ప్రజలు జేరుకొనిరి.

పిమ్మట మోరెగారు మట్లాడి, బీసెంటు విద్రోహియని వర్ణించి ఆమెకు యమును విమర్శించెను. ఈమార్గి శ్రీ యెట్టి అన్యాయమును ఆకాంతి వ్యాపింతమున్నదో యని ఏపాపమెరుగనిప్రజలు భీతి నొందిరి. కల్లోలమును వ్యాపింతగల ఇట్టి శ్రీ యెట్లుగా హిందూజాతీయ నందంతులను తిరుగవీయగూడదు. ఆమెను ద్వీపాంతరవాసమునకు బంపవలెనని మోరెగారు ప్రభుత్వ గారు మాయముచు, తాము బొంబాయి గవర్నరుగా నున్నప్పుడు ఈవర్గకు నిరభ్యంతరముగను, స్వకోపకాంతియగునట్లును వివిధాంగించితి మని చెప్పిరి.

వజ్రాభిప్రాయములు

విశేషములకు నూతన.

దశమవర్ష విశేషములు; భీమవరము న్యాయము; గుంటూరు పురపాలక; బ్రాహ్మణతర పెద్దలు; రాజరామనిశేఖరుడు; బామ్మలపండుగ; కైరథి; వా. విశ్వామి; ప్రజాతింప లేకుండు నకు చింతిలయన్నము. - సంపాదకుడు.

I

అహారవస్తువులు-అహారమితధరలు.

అయ్యో, యుద్ధముచేత దేశమునకు అనేక జనులు పశువులేక చాల దీనస్థితియందున్నార. ఇప్పటికీ నేతపశులు చేయు సాలివాండ్రును, తివాలులు, గంబులు, ఇంక ననేకపక్షులు చేయుజనులు కృత్తులు నగించి చిచ్చుమెత్తుకొను స్థితికి వచ్చి యున్నారు. వారు పూర్వము కష్టపడి మర్యాదగా కాలము గడుపుచుండెడివారు. ఇప్పుడన్ననో వారి యుద్ధయందు పిల్లలును స్త్రీలును పడుచున్నారని దైవమునకుక. అసలే హిందూ దేశము ప్రపంచమునందున్న అన్ని దేశములకును నీదేశము. అట్టిస్థితియందు కృత్తులనగించినది. అహారవస్తువులు, దియ్యము, ఉప్పు, కందులు, ఆముదము, నూనె, ఇంకను అనేకవస్తువులు 1½ వంతుకు కొన్ని రెట్టింపుకు ధరలు పెరిగినవి. చివరకుకట్టు కొనుటకు బట్టులను రెట్టింపుకువైగా ధరలు పెరిగినవి. ఈ సంవత్సరము పంటయను చాలకట్టువగా నున్నది. నాలుగు పుట్టు పండెడి రయితునకు ఒకపుట్టి ధాన్యముకంటెకు తక్కువగా చాలవోట్ల పండినది. అనేక వోట్ల అధిక వర్షముల వల్లను పంటయనగించినది. కరువువచ్చినది. ధాన్యముల ధర ఇప్పటికీ పెరిగినది. రెండుమాస మునములలో ఇంకను హెచ్చునట్లున్నది. ఈ క్రింద వివరించినకొన్ని మాగ్గములు ప్రభుత్వమువారు మనకు సహాయము చేసినచో కష్టములు చాలా తగ్గుతాయి.

యుద్ధము ముగియునరకును ఉప్పుపన్ను తీసివేసి ప్రజలను తియ్యబడికొన నిచ్చుట, ప్రతిగ్రామము నందును పురపాలక వర్గమువారు గాని ప్రభుత్వమువారుగాని, డిపోలు ఏ రాష్ట్రముచేసి యుద్ధమునకు ముందున్న ధరకు నీడలకు మాత్రము చిల్లరగా విక్రయించుట, ఇప్పుడు పంటదీనము లగుటచే ధాన్యాగులు క్రొత్తగిచ్చుచున్నదిఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు కొని నిలుపుయించి ఈధరక్రమము మునుమునములలో నీడలకు విక్రయించుట, ఇందుకుగురించి విచారణ చేయుటకు ప్రభుత్వవారు సంఘమును ఏర్పాటుచేసి త్వరితగతినైర్పాటుచేయుట యుద్ధముముగియునరకు విశేషములకు పంటదీనములగుటచే చేయబడుట.

వీలూరు గ్రంథి రామమూర్తి

II

సి. దొరసామయ్యగారి కొక బహిరంగ లేఖ

అయ్యో, దొరసామయ్యగారు! తాము ఆంగ్లోద్యమమును గురించి వ్యక్తీకరించిన యభిప్రాయములను "మ్యూండియా" పత్రికయందు "ప్రజాతింపజేసిన వెంటనే జూచితిని గాని యుక్తకాలములో నేర మాత్రము ప్రత్యుత్తర మీయజాలక పోయినను, వెళ్ళుచుండి ఆంధ్ర సోదరులు తమ వ్యాసములను శంకించుచు వ్రాసిన జాబులను మీరు చూచియే యుందురు. ఇప్పుడైనను మించిన తేమయు లేదుగాని మీలేఖలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నాడను. ఆంగ్లోద్యమమును గురించి గాని తేక ఆంధ్రరాష్ట్రానశ్శక్తకము. గురించి గాని యిక్కాలంబున చర్చించుట హాస్యాస్పదముగ నుండును. ఆంగ్లోద్యమము బయలుదేరి అటు సంవత్సరము లైనది కదా! మీ రిప్పుడు ఆంగ్లోద్యమమును గురించి వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చుటలో మీ యుద్దేశ మేమి? అయ్యో, ఏది యెట్లున్నను యీ క్రింది వాక్యములను బాగుగ గమనింపుడు. మీముఖ్యవాదము ఆంధ్ర దేశమున ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ విడదీసిన వికమత్యము చేయవలయు, తగినన్ని సౌకర్యములందవలయుగాదా! అట్లయిన నిట్లు చూడుడు. చెన్నపురి రాజధానియందుగల 25 జిల్లాలలోను 11 జిల్లాలయందు ఆంధ్రులు నివసించి యుండిరి. ఈజిల్లాల లై కాల్యము 83,431 చదువుపైట్లు, జనసంఖ్య 17,140,678. అదాయము 853 లక్షల రూప్యములు. ఆంధ్రదేశము విచ్ఛిన్నండు, స్కాటులాండు, బల్లెరియ,

గ్రీనులకంటె రెట్టింపుకు, తెల్లియును, డెన్మాన్సు, హాలెండుల కన్న రీ చ్చెలును, టర్కీకంటె కొంచెము పెద్దదిగను, ఇటలీ కన్న నిండుకు చిన్నదిగ నున్నది. ప్రస్తుతము మదరాసు రాజధాని పెద్దదియగుటచే పరిపాలనము జరుగవలసినరీతినిజరుగుట లేదు. ఆంధ్రదేశములో స్విజరులాండు 1/6 యున్నది. దాని వైశాల్యము 15941 చదరపు మైళ్లు. జనసంఖ్య 3, 815,343 అందు దేశభాష కాక సామాన్యముగ వ్యవహారములో నున్నది. ఫ్రెంచి, ఇటలీ, జర్మనుభాషలు. ఆదేశము ఆంధ్రదేశముకన్న మిక్కిలి చిన్నదియైనను 22 పరగణాల క్రింద విభజింపబడినది. ప్రధానికిని ప్రత్యేక రాజ్యాధికారము గలదు. అక్కడ వికమత్యమునకు గాని, సౌకర్యములకు గాని ఏవిధమైనలోటు లున్నవా? ఇట్లే ఆస్ట్రేలియాలోని టానుమేయూ కెనడాలోని నోవా స్కోషియా మొదలగు లైనవి ఆంధ్రదేశముకంటె మిక్కిలి చిన్నవియైన ప్రత్యేక రాష్ట్రములైనవి. రాష్ట్రము చిన్నదియైనను పెద్దదియైనను వచ్చు నష్టమెద్దియును లేదు. దీనికి ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములే తార్కాణము. ఈవై చెప్పిన అన్ని రాష్ట్రములందలి ప్రజలలోను వికమత్యము చెడినవా? పరిపాలనా సౌకర్యములు లేకున్నవా? అంతమారము పోనీఁ కోరినంత మాత్రమున చివరకు దేశమును దొరతనమువారు బంగాళమునుండి విడదీసి కాసనసభ, కార్యనిర్వాహకసభ, వైశాఖ్యమున్నగునవి స్థాపించుట మనము చూచియుంటిమి. అక్కడైకమత్యమున విడదీసినతెమాత్రమున చెడినచో లేదు. ఆంధ్రదేశముకంటె పలువిషయములందు వెనుకపడియున్న చిన్నదేశములే ప్రత్యేక రాష్ట్రములైనవప్పుడు, అతివికలయగు ఆంధ్రదేశము తమిళజిల్లాలలోనుండి పరిపాలన సౌక్యమునకు విడదీయదనివారతనమువారిని కొరుకులలోఅత్యర్థమేమియును లేదు.

ఆంధ్రదేశమునందు కూడ నభిప్రాయ భేదములు బట్టినను, పంచవర్ష ప్రాయుండగు ప్రభువుడు తన యభిప్రాయ నిధియవరకును, పట్టువిడువనట్లు, ఆంధ్రదేశముకూడ తనపట్టును మానక ఉత్తరరాష్ట్రదేశమునందు సంపూర్ణ విజయంబును బొంద, వివాదనీ నది తటంబున బహు సంఖ్యాకులచే సన్నతి వడసి, లోకమాన్యులకు, లోకమాత చింతలు, కరుణాసంఘగంధి, దేశభక్త బాబు వివేచించిపోయి, మహామతి ఆరవింద ఘోష, భారత పితామహులందరు జాత్యుత్తములపూర్వ్యాంబు అయ్యరు, రాజ తంత్రీజ్ఞులగు హార్డింజి, మాధవరావు, రామానుజాచార్యులు, మున్నగు ప్రముఖులచే వాకీర్పరింపబడి, ప్రధమమున మదరాసు ప్రభుత్వము వారిచే తన విజ్ఞాపనము నిరసముగ జూడబడినను, తుదకు మాంటేగు ప్రభుత్వపురి కరుణకు పాశ్రురాల్తే తన విజ్ఞాపనమును సమర్పించి ఆంధ్రుల ప్రతిభ నతి గంభీరముగ వాటునున్నది. ఇప్పుడెక్కడో వెదకి చూచిన గాని ఆంధ్రరాష్ట్ర మననరహసి వాదించు వారలు కానినందు లేదు. విముఖులందఱు సుముఖులగుచుండిరి. మీరు మీ యుద్దేశములను మార్చు కొందురుగాక! అవిరళాలములో నే ఆంధ్రుల కాంక్షరాష్ట్రము చేకూరుగాక! భారతభూమికి స్వరాజ్యము పరిపాదించుట గాక! కంటే మాతరం.

చెంగల్లల సత్యనారాయణమూర్తి.

(o)

సర్ జగదీశభోసుగారి ఉపన్యాసము.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము వారిచే నాహూతులై భోసు పండితులు ఈనెల 31 వ తేది సాయంత్రమున బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ భవనమున విల్లింగ్టును ప్రభువుగారి అధ్యక్షతకీర్తింప జరిగిన కథలో నుపన్యసించిరి. నగరమువారి పక్షమునను విశ్వవిద్యాలయము వారి పక్షమునను ప్రభువుగారు భోసుపండితునకు స్వాగతమొసగిరి. పండితులు ప్రపంచము నకు మహాపాకారము చేయుచున్నారు. మీరు విరళాలశీర్షులై దేశసేవ నొనరింతురుగాక! పండితులు బొంబాయి నగరవాసులని చెప్పకొనుభాగ్యము బొంబాయి వారికి లేకున్నను ఆగౌరవము కలకత్తానగరమే పడయగలిగినను అతడు ఆంగ్లసామ్రాజ్యపాదుడని చెప్పకొనగల భవత మనకందరభువుగూడ గలదు. విద్యాభ్యుదయ పండితుల ననుకరించుట శ్రేష్ఠతమని ప్రభువుగారు నడిచిరి.

భోసుపండితుని యుపన్యాసము.

సంయోగము జ్ఞానము విభాగము జ్ఞానము వివిధ భాషలగు జ్ఞానమును జీవకళ వివిధ మూర్తులను విశిష్టము నొనరించిన సదైకమహాత్మ్యయోగ పదార్థ లీలామాత్రసందర్శన మహా భాగ్యమునకు నేకు నోయకొంటిని. ఇందు నా వ్యక్తిప్రజ్ఞ విమయము లేదు. భారతీయులలో జాతీయ సంఘీ

భావము యుగములనుండి యంతయుహిసయైరి గూఢము గ ప్రవర్తమాన మగుచున్నది. ఇంకను ముందు కత్తెరములలో నధికముగ వృద్ధినిందగల దనుటకును మహాన్నత ఫలప్రద మగుననుటకు నిట్టివి నూచకములు.

మానవప్రపంచము.

మానవప్రపంచమున కొలిమియందే వివిధభాతుల విజ్ఞానము లీనమైనది. ఈ దేశమును మాతృభూమిగా చేసికొనిన వారు మాత్రమేగాక ఈ దేశమునకు వచ్చి దీనిని మాతృదేశముగా చేసికొన గోరువారందరును గూడ నీ విజ్ఞానమును బడయగలుగుదురు. ఈ దేశ మట్టివానినందరిని విశ్వసించి వారికి తా వొసంగి యుండ వారు మాతృద్రోహమునకు సాహసించగలరా? అధికవస్తు సంపదవలన గాక ఆత్యయులను మనోభావములను వ్యాప్తి నొనరించుట కల న నె మానవ ప్రపంచము గలదను నది యే భారతీయ నాగరకత తెలిపిన విషయము. జీవవిధానమున స్వర్ణకంటె పరస్పర సహాయ సహకారములు బలకల్పమసాధనము లను ముఖ్య విషయములను మానవులు మరచుచుండుట సంభవముగా దీనిని మరల మరల నిగ్రాహణచేయుట అవసరముఅని పండితులు నుడిచి మొక్కలయందలి జీవములను గూర్చి అధికముగ వివరించిరి. జంతువులకును కృత్తుములకును గల సమాన భక్త్యము లను చేరువరచిన నిరోధము లిప్పుడు తొలగినవి. వికత్యమున భిన్నత్య మంతరించినదని పండితులు నుడిచిరి.

ఆంగ్లేయవిమానముల దాడి

లండను, జనవరి 30:—ఇటీవలన జరిగిన దాడులలో మరణింతు లధికముగా కాల్యుడైనవి. ఆంగ్లేయవిమానములు క్రిందకు దిగి విమాన రక్షక స్థానములమీదను, అన్వేషణ స్తంభముల మీదను, రైలుబుడ్లు, రైలుస్టేషనులు, ఆముఖ నిర్మాణ స్థానములమీదను హెచ్చుగా బొంబులను వేసెను.

Agricultural Distress.

Cause of Agitation in Kaira District.

BOMBAY, January 31 (Delayed in Transmission) Mr. Goculdas Parekh and Mr. V. J. Patel, Members, Bombay Legislative Council, have issued a statement in connection with the agricultural situation in the Kaira District in refutation of the statements made in the Bombay Government Press Note on the subject. They state that they visited twenty villages in three talukas of the district in December last, attended three meetings of landlords and agriculturists at which thousands of tenants were present and recorded the statements of hundreds of agriculturists, inspected their fields and crops and gave surprise visits to the houses of several land-holders and agriculturists. Being fully satisfied with their personal investigations they emphatically assert that the deep feeling of helplessness prevailing among the inhabitants of Kaira District, is due to severe agricultural distress caused by the failure of crops and complete absence of sympathy on the part of the authorities. There is not the slightest justification for attributing the discontent and restlessness of the people to any instigation from people "outside the district." They further state, "The large and anxious crowds that met us throughout the whole of our tour explained their grievances and earnestly sought such help as we could possibly give them in placing their case before the authorities. It left no doubt in our minds that the distress of the people was extensive and deep and required prompt attention."

Calcutta

CALCUTTA, January 31. The "Amrita Bazar Patrika" publishes an account of the annual meeting of the Indian Association held last evening under the presidency of the Hon'ble Dr. Dasgupta Sarbadhikari. At a recent committee meeting of the Association 78 names for membership proposed by the nationalist party, were rejected and 62 names supplied by Mr. Surendranath Bannjer's party were accepted. At yesterday's meeting on a notice given by Mr. I. B. Sen the rejection of the 78 members came up for consideration. A resolution was brought up on the motion of the nationalist party giving five minutes to the mover and three minutes to the seconder of the resolution questioning the validity of the rejection of 78 names at the committee meeting. This resolution of Mr. I. B. Sen was put without speech and lost.

South India

Rise in Prices in Bangalore.

BANGALORE, January 31. At a meeting of the C. and M. Station Municipal Commission this morning, Mr. T. J. Jaker, I. C. S., presiding the question of rise of prices of foodstuffs and rents of houses in the station was considered. It was stated that in the course of the Collector's enquiry it was found that the prices of all the necessities of life had gone considerably high, ranging from 25 to 100 per cent and more. One of the Commissioners stated that a contractor from the city has represented to the Dewan and the Hon'ble Resident his intention to sell firewood at reasonable terms in the city and station limits. After further discussion a committee of three members of the Commission was formed to enquire in the question and after their report the Hon'ble Resident would be addressed with regard to the necessary steps to be taken.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Central Powers

Hindenburg's appeal to the Workers. To Continue Work.

LONDON, January 31.

A Telegram from Amsterdam says, that an appeal from Marshal Hindenburg has been placarded in Berlin, declaring that the least stoppage of work will be a great weakening of Germany's defensive strength, and an unpardonable crime and sin against the Army especially the men in trenches.

Hindenburg Hooted.

A Socialist meeting at Frankfurt separated, cheering Herr Von Liebknecht and hooting Hindenburg. Some German papers describe the strike as a "Holiday Strike" limited to three days.

The First German Soviet.

A telegram from Geneva says that nobody has been permitted to cross the frontier from Germany since Tuesday morning. According to private reports the situation became menacing, when the authorities refused to enter with the strike leaders. The Central Strike Committee in Berlin which is the first German Soviet has been sitting continuously since Monday.

Strikes Spreading with

Alarming Rapidity.

LONDON, January 31.

Reports which are reaching Zurich, Copenhagen and Amsterdam agree that the strikes in Germany are spreading with alarming rapidity. The 'Vorwaerts' on the 29th inst stated that the war industry in Berlin and the neighbourhood was at a standstill that quarter of a million employees were on strike and fifty thousand more were coming out in the course of the day.

Further Big Strikes.

Big strikes have also broken out at Nuremberg and Hamburg where all employees of the Vulcan shipyard are idle and the police have brutally dispersed demonstrators.

Workers in Naval Yards Idle.

The 'Vorwaerts' asserts that all workers in the Kiel Naval Yards are idle, that batteries are guarded and police supplied with machine guns. Other reports state that miners are joining the strikers in increasing numbers. The Police prohibited railwaymen's demonstration in Berlin at the eleventh hour.

Half-a-Million on Strike.

An Amsterdam telegram says that labourers arriving at Oldenzaal state that a strike is breaking out at Geleen. The 'Eken' 'Allgemeine Zeitung' says: There is no strike worth mentioning at Krupp. This is the first mention of a strike at Krupp. A Copenhagen message states that half a million were on strike in Berlin on the 29th.

Strikers Demands.

The 'Vorwaerts' states that the Berlin strikers demands are: First—Peace without annexations and without indemnities on the basis of self-determination by peoples. Secondly—Labour participation in the peace negotiation. Thirdly—Seizure of all food stocks for more effective and fairer distribution. Fourthly—The immediate abolition of the state of siege and military control of industry. Fifthly—Liberation of Political prisoners. Sixthly—Democratisation of the entire state organisation. Seventhly—The introduction of a general secret and equal suffrage for the Prussian Lower House and Eighty Free expression of opinion for newspapers and meeting.

Miners Join in Increasing Numbers.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM—Socialist representatives from all parts of Germany and Austria are arriving in Berlin, also the Rhenish and Westphalian Deputies who report that miners are joining in ever increasing numbers. Four thousand miners in this area were out on 28th January, hundreds of thousands being employed there. Nine mines are affected.

3 German Papers Suppressed.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM—The 'Tageblatt' the 'Vorwaerts Post' and the 'Deutsche Zeitung' have been suppressed.

Value of Lost Colonies.

Their Recovery Advocated.

LONDON, January 31.

The 'Cologne Gazette' states that the Association of South Sea firms at Hamburg has sent a memorandum to the Reichstag emphasizing the necessity of getting back the South Sea colonies, pointing out not only their great value in the matter of productivity but the great strategic value of their ports and favourable situation for the establishment of wireless stations.

Russia and Central Powers.

Effect of the Austrian Strikes.

Blow to Annexationists' Plans.

LONDON, January 31.

PETROGRAD—An official Maximalist statement says everything indicates that the general strike in Austria has shaken to the foundations the Austro-German annexationist policy in the east. Formerly Germany decided to unite occupied provinces with herself by customs, agreement and railways, but the Austrian workmen compelled Count Czernin to dissociate himself from the German annexationist plans. If

Austria refuses to adopt the German plan of putting Emperor Karl on the throne of Poland the whole of the eastern plans of the Central Powers collapse. Peace will not be concluded at Brest Litovsk but in the streets of Vienna and Berlin. If the Russian revolution refuses to compromise with the Hohenzollerns and Hapsburgs Victory will be here.

Reichstag Speech Denounced.

Entente's Alacrity Understood.

LONDON, January 31.

A Wireless Russian political statement from Brest Litovsk denounces Count Hertling's speech and describes him as a jesuit reactionary from head to foot and a friend of the Junkers and Clergy. It declared that the Entente's refusal to enter into peace negotiations is sufficiently explained by the German Government's self-confessed annexationist aims. Members of the Entente are afraid to fall into the highwayman's hands.

Berlin and Vienna.

Austrian Desire for Peace.

LONDON, January 31.

A significant article in the Vienna 'Arbeiter Zeitung' declares that the rulers of Germany have aroused fierce hatred against Germany throughout the world. No nation can force another nation from outside to continue a war full of sacrifices when it wishes for and can have peace. Berlin must reckon with the desire for peace so powerfully manifested in Austria.

"Goeben" No Longer Ashore.

LONDON, January 31.

The Admiralty states that a reconnaissance on Sunday at midnight showed that the 'Goeben' was no longer ashore at Nagara point.

Great Britain

British Vessels Sunk.

Heavy Loss of Life.

LONDON, January 31.

The Admiralty announces that the transport 'Aragon' was torpedoed and sunk on December 30th and the auxiliary cruiser 'Osmanieh' mined and sunk on December 31st both in the same locality. A Destroyer, the loss of which was announced on January 8th was torpedoed and sunk whilst picking up the 'Aragon's' survivors. The 'Aragon's' casualties were 610 including Captain Bateman and the 'Osmanieh's' casualties 199 including Captain Mason and eight nurses.

British Escort Vessel Torpedoed.

LONDON, January 31.

An armed escort vessel the 'Mechanician' was torpedoed and subsequently stranded in the English channel on the 20th January. She is a total wreck. Thirteen were lost.

Torpedo Gunboat Sunk.

Result of Collision.

LONDON, January 31.

The Torpedo gunboat 'Hagard' sank in the English channel on the 28th January as the result of a collision. Three were lost.

The Dardanelles Fight.

British Casualties.

LONDON, January 31.

Dr Macnamara announced that six officers and 117 men were killed, and twenty-seven men wounded in the action at the Dardanelles with the 'Goeben' and 'Breslau'.

Allied Shipping.

British Losses Still Low.

LONDON, January 31.

The Admiralty says:—The arrivals during the week numbered 2,352 and sailings 2,309. Nine vessels over 1,600 tons and six under were sunk. Eight were unsuccessfully attacked. One fishing vessel was sunk.

Italian Traffic & Losses.

LONDON, January 31.

An Italian official statement says that the arrivals during the past week numbered 445 and the sailings 430. Two steamers over 1500 tons and two sailing ships under 100 tons were sunk. One damaged steamer reached port.

French Traffic and Losses.

A French official statement says:—That the arrivals numbered 731 and the sailings 863. Three vessels under 1600 tons were sunk, one belonging to the previous week. Three were unsuccessfully attacked.

Transport of American Troops.

Old German Tonnage Utilised.

LONDON, January 31.

Reuter's correspondent with the American headquarters in France says approximately half a million tons of what used to be German shipping is engaged in bringing the American army to France. The steamers include the cream of the mercantile marine notably the 'Vaterland' the 'America' the 'Cincinnati' the 'Koenig Wilhelm' the 'Kaiser Wilhelm' and the 'Barbarossa'.

TELEGRAMS.

Parliamentary Measures.

Non-Ferrous Metals and Man-power Bills Passed.

LONDON, January 31.

In the House of Commons proportional representation proposals inserted by the Lords in the Electoral Reform Bill were rejected by 223 votes to 113. The question was left to the House, Government not using whips. In the House of Lords the Non-ferrous Metals Bill and Man-Power Bill passed the second reading.

Ten Hostile Planes Reach London.

Many Casualties Due to Overcrowding.

LONDON, January 31.

In the House of Commons Mr. Macpherson stated it was estimated that ten enemy aeroplanes reached London on Monday. He admitted that a number of casualties were due to crowding at air raid shelters. He emphasised that questioners should remember the number of times the raiders were turned back.

Casualties in Last Night's Raid.

LONDON, January 31.

The Press Bureau says: Three persons were killed and ten injured in last night's air raid. It is feared that six other bodies are buried beneath the wreckage of the house.

Eight Persons Killed in the Outskirts.

LONDON, January 31.

In addition to casualties officially announced it is reported that eight persons were killed in one house in the outskirts of London in Tuesday's raid.

Conserving Man Power.

Only Defensive Action Suggested.

LONDON, January 31.

Mr. Outhwaite suggested that, in order to conserve man-power, the British army on the Western front should remain on the defensive until the American reinforcement arrived.

Mr. Bonar Law replying emphasised that the Government fully realised the necessity not merely from a humanitarian point of view, but from the point of view of winning the war and of conserving man power.

Government's Measures.

For Maximum Army Requirements.

ALLAHABAD, January 31.

LONDON, January 30th.—The 'Daily Telegraph' publishes a long answer to Colonel Repington by a political correspondent. This admits that the Cabinet after examining all claims on the nation's man-power has not completely endorsed the statistical basis adopted by the War Office. In submitting its programme the Cabinet has however taken a constructive estimate of the number of soldiers in France, who can be culled out from behind the lines, a number which some soldiers put at 200,000. The correspondent does not say what estimate was adopted, but declares that by the measures the Government is taking in association with careful economy in casualties, the maximum requirements of the army can be met, but the scheme depends upon a modest readjustment of the Army's existing strength. The correspondent reminds the public that we remain on an island. If the claims on man-power other than the Army's be disregarded, our people, factories, and navy must be bereft of supplies and the army converted into a host of exiles.—'Pioneer'

Duke of Connaught in Egypt.

LONDON, January 31.

The Press Bureau states that the Duke of Connaught has arrived in Egypt deputed by the King to visit the Egyptian command.

Obituary.

LONDON, January 31.

The death of Professor Lawrence Mills is announced.

France

Paris Attacked by Aircraft.

LONDON, January 31.

Hostile aircraft attacked the northern outskirts of Paris, at midnight, Wednesday, and dropped a bomb, doing some damage. They encountered vigorous barrage. The raid is in progress.

Russia

Peace Delegates Reassembled.

LONDON, January 31.

AMSTERDAM.—Peace delegations have reassembled at Brest Litovsk including Baron Kuehlmann, Count Czernin and M. Troitzky.

Russo-German Peace.

Peace Without Annexations Impossible.

LONDON, January 31.

A Petrograd telegram says at the Soviet Congress M. Troitzky admitted that peace without annexations was impossible.

Workmen and Peasants' Army.

LONDON, January 31.

M. Lenin in a decree assigns twenty million roubles to the organization of a Workmen's and Peasants' Red army.

TELEGRAMS.

General

Abandonment of Salonika Front. Senseless Rumours Contradicted.

LONDON, January 31.
ATHENS.—At a banquet here to the generalissimo at Salonika, M. Venizelos said that General Guillaumat's arrival proved the baselessness of the absurd enemy rumours that the Balkan front would be abandoned or weakened. On the contrary General Guillaumat's appointment proved the growing importance attached by the Entente to the Balkan front, which, besides being a solid barrier against invasion, would later serve as a starting-point for vigorous action, in which the Hellenic army would share in the liberation of its territory and the restoration of Serbia.

General Guillaumat replying, said nothing was more certain than that on this front, as on the other Allied fronts, there could be no question of retiring.

Food riots in Spain.

More Accentuated and Spreading.

LONDON, January 31.
MADRID.—Provincial reports indicate that the agitation due to high prices has become more accentuated. At Barcelona strikers are still out and the movement is spreading to new industries. There is some likelihood of a general strike on the Asturias mountains.

Flood Disaster in Queensland.

Heavy Casualties and Damage.

LONDON, January 31.
BRISBANE.—Meagre wireless details have been received regarding the disaster at Mackay but it is known that many have perished. An immense tidal wave accompanied the cyclone and the town was completely submerged. Three vessels were lost and others damaged. All the wharves and sugar stores collapsed and it is estimated that sugar valued at eight hundred thousand pounds sterling was stored at Mackay. Railways and telegraphs are dislocated. Government is sending relief.

Finland and Sweden.

LONDON, January 30.
STOCKHOLM.—The Swedish government is preparing to send warships to Finland for the repatriation of the Swedes.

Brazilian Aid to the Allies.

LONDON, January 31.
RIO-DE-JANEIRO.—Admiral Pronti has been appointed Commander of Brazilian Fleet to co-operate in European waters. Brazil is also sending aviators to England.

Western Front

Recent British Air Raids.

Liberal Machine Gunning.

LONDON, January 31.
Correspondent at headquarters state that the feature of the recent British bombing raids on Germany has been liberal machine gunning; our airmen swooping down and attacking anti-aircraft defences, searchlights, trains, railway stations and munitions factories, besides bombing heavily.

Naval Aircraft Activity.

Two Enemy Machines Felled

LONDON, January 31.
The Admiralty says:—Naval aircraft dropped many bombs on the Coochkerke aerodrome. The sheds and hangars were well straddled and a fire broke out. We brought down two machines during patrols. All our machines returned.

Successful British Aviation.

Twelve Enemy Machines Felled.

LONDON, January 31.
In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—We vigorously bombed throughout the day billets, camps and aerodromes while low flying machines machine-gunned enemy troops. The enemy often attacked our airmen. We brought down eight enemy machines and drove down four others. Three of ours are missing. The enemy bombed our forward areas last night and we attacked his billets and communications.

Reciprocal Artillery Activity.

French Repulse Enemy Raid.

LONDON, January 31.
A French communique says:—there has been fairly great reciprocal artillery activity in the Niente region and Caubieres Wood front and in Woivre. In the last named region an enemy raid was repulsed.

Successful Patrol Attacks.

A Machine-gun Captured.

LONDON, January 31.
This afternoon's communique from F. M. Sir Douglas Haig says:—One of our Patrols successfully attacked a post north-east of Havrincourt killing or capturing a number of the Garrison. Further casualties were inflicted on the enemy in patrol encounters in the neighbourhood of Bullecourt where we captured a machine-gun.

Enemy Artillery Active.

LONDON, January 31.
In the last night's communique F. M. Sir Douglas Haig said:—The enemy's artillery was more active at Epeby, Havrincourt, Labasse and eastward of the Polygon Wood.

German Fighting Strength.

Coming German Offensive.

No Cause for Alarm.

ALLAHABAD, January 31.
LONDON, January 30th:—The Pioneer's military correspondent points out that while Colonel Repington estimates the maximum number of German divisions available for the western front at 220; if each of these be only ten thousand strong, they will not exceed the 2,250,000 ordinarily maintained in the west, and Colonel Repington does not mention any increase in the numbers the German divisions contain.

In military circles it is assumed that the actual increase in the fighting strength will lie between 500,000 and 600,000. The eastern line cannot supply 160 divisions for the west as General Fagocroft has suggested from the public platform. The number of enemy divisions which the Russians claimed to have held on the eastern front during 1917 was only 120, and half of these were formed of ineffective from the hammering in the west.

The Germans are putting abroad bluff statements about the character of their coming offensive as part of their frightfulness propaganda. All facts have been considered by the authorities and there is no cause for alarm. ("Pioneer" special cable.)

Italian Front

Notable Italian Successes.

Important Captures of Guns and Prisoners.

LONDON, January 31.
An Italian official communique says:—We captured Col-del-Russo and Col-del-Chele on Monday and withstood numerous counter-attacks. We captured Mount Valbella yesterday almost completely destroying two enemy divisions. Our captures hitherto amount to one hundred officers, 2,500 men, six guns, hundred machine guns, numerous trench mortars, and several thousand rifles. We have brought down seventeen aeroplanes in two days.

Enemy Relinquish Territory.

LONDON, January 31.
A wireless German official communique says that strong Italian forces maintained an attack on the Asiago plateau and we gave up Monte di Valbella and Col del Russo after severe fighting.

Territory Captured After Stubborn Fight.

LONDON, January 31.
An Italian semi-official message says: Violent artillery fire proceeding the Asiago operation revealed fifty new enemy batteries; nevertheless our infantry surprised the enemy in bright moonlight in the early morning on Monday. We captured Chiesadisan Francesoo and Col del Rosso and lost them but regained them after a stubborn fight. The struggle for Cima Divaibella fluctuated but it remained firmly in our hands.

Palestine Front

A Turkish Post Captured by Arabs.

LONDON, January 31.
The War Office announces that Arabs have occupied a Turkish post northward of Maan taking the garrison prisoners. They have also routed Turkish forces in the same neighbourhood, capturing prisoners.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Military Honours and Awards.

Presented by the Viceroy.

DELHI, January 31.
H. E. the Viceroy presented to-day decorations and medals gained during the war before a large and distinguished gathering on Champs de Mars overlooking the fort. The awards include the Victoria Cross to Captain J. A. Sinton, I. M. S., C. M. G. and D. S. O. to Mrs. C. B. Collins, widow of Lt. Col. Collins, R. E., and D. S. O. to Brigadier-General H. F. Cooks. There were four recipients of the Companion of the Order of the Indian Empire, five of the Order of the British Empire (1st class) twenty-two of the Order of British Indian (2nd class) fifty-nine of the Indian Order of Merit (2nd class) 131 of Indian Distinguished Service Medals, fifteen of Meritorious service medals and one Russian Medal of St. George (4th class).

Bombay

Military Cross Award.

To Member of Bombay Light Horse.

BOMBAY, January 31.
Mr. B. S. Carter, a former member of the Bombay Light Horse, is now commanding a tank in France and has just been awarded the Military Cross for gallantry.

The Indian Cotton Committee was entertained at a dinner by the Bombay mill owners at the Tajmahal Hotel on the night of 30th January.

Sir J. Bose's Lecture at the Bombay University.

BOMBAY, January 31.
In response to an invitation of the Bombay University Sir Jagadish Bose delivered an interesting illustrated lecture at the University Hall this evening to a crowded and representative gathering. His Excellency Lord Willingdon presided and extended to Sir Jagadish a warm welcome to the city and the University. He referred to the lecturer's great and distinguished services and hoped that Sir Jagadish would be spared for years to come to continue his great work. Although they could not claim him as a citizen of Bombay and they were prepared to let Calcutta have the honour still they could all claim him as a brilliant citizen of the British Empire. Addressing particularly the student part of the gathering His Excellency asked them to take their inspiration from Sir Jagadish and emulate his example.

Sir Jagadish's Address.

In the course of his address which chiefly dealt with the unity of life Sir Jagadish Bose said that it was ignorance that divided and knowledge that unified. It had been the great blessing of his life that he had been privileged to get glimpses of that great unity which bound together all branches of knowledge and all manifestations and activities of life. For this he did not claim any personal credit and it was merely an indicator showing the direction of the trend of thought of Indian nationhood which had been evolving for centuries in the past and would still evolve its higher destiny in the years to come.

The Empire of Humanity.

This was truly the great crucible in which the ideal of culture, of different races had undergone fusion not merely of those who had made this country their home in the past, but many others who would come and make this their home. Had she not trusted and welcomed all and would they ever betray their trust? Continuing the lecturer asked:—For what did Indian civilisation stand? It proclaimed that not through material acquisition but in a general diffusion of ideas and ideals could the true Empire of Humanity be established. Assertion of this was necessary since man was apt to forget that far more potent than competition was mutual help and co-operation in the scheme of life. After explaining at length with interesting illustrations the history of life in plants the lecturer concluded by saying: The barriers which separated kindred phenomena in the plant and animal are now thrown down. Thus a community throughout the great ocean of life is seen to outweigh the apparent dissimilarity. Diversity is swallowed up in unity.

Controller of Prices Appointed in Bombay.

BOMBAY, January 31.
In view of high prices prevalent in the city and suburbs of Bombay the Governor-in-Council has decided to create a Controliership of prices and to appoint the Hon'ble Mr. P. R. Cadell, C. I. E., to the post as a temporary measure. The Controller will be assisted by a Central Committee and by committees for special branches as well as by ward committees. The names of gentlemen who have agreed to serve on these committees will be published shortly. Assistant Controllers will also be appointed. The office of Controller will be in the Secretariat, but meetings of the central and special committees will be held at places to be subsequently announced.

H. H. Rajasahib of Wankarner has given Rs. 5,000 to Queen Mary's Technical School for disabled soldiers and Rs. 5,000 to Womens Branch of the War and Relief Fund on his birthday.

United Provinces

Allahabad Municipality.

Compulsory Primary Education Proposal Adopted.

ALLAHABAD, January 31.
The Allahabad Municipal Board this morning reconsidered the resolution recently passed by it rejecting the motion to introduce free and compulsory education and unanimously adopted a resolution in favour of its introduction.

Stop-Press Telegrams.

LONDON, January 31.
AMSTERDAM.—The Peace Conference at Brest-Litovsk has been resumed. Baron Kuehlman announced that Bavaria would be specially represented. M. Troitzky announced that two representatives of the Ukrainian People's Republic had been incorporated in the Russian delegation. M. Troitzky stated that Ukrainian Soviet controlled the entire coal basin of Donetz, mining region of Ekaterinograd, and the Governments of Charkov and Poltava, and the Soviets power was increasing, while the influence of the Kieff Rada was steadily declining. Thus peace with the delegation of Rada could in the present circumstances, in no way be regarded as peace with the Ukrainian Republic.

Jassy. The Rumanian troops, on the invitation of the Russian high command in the southwest, have entered Kishineff amid the cheers of the population.

PETROGRAD: The Provincial Revolutionary Government consisting mostly of labourites has been established at Helsinki. The Central Council replaces the Senate which has been abolished.

The White Guards continue successful fighting in Northern Finland disarming Russian troops. The Railways are disorganised.

It is believed that Rumanian Diplomats will be unable to proceed beyond Terijoki on the Petrograd-Helsingfors line.

Civil war has broken out at Astrakhan. This afternoon's French communique says: French aeroplanes bombed from a very low altitude the station at Thirucourt causing great fire.

The Wireless Italian official communique says: Our detachments continue their thrusts southward of Asiago and have improved their positions northeastward of Coldelrosso. We brought down three aeroplanes and the English brought down four.

సమకాలికాభిప్రాయములు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము.

కడచిన పూనావండలసభయందు సిండ్సార్లు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగ సిద్ధాంతమును బలపఱచుటకు మహా రాష్ట్ర సభాసభాపక్షమును జేయుటనుగూర్చి యొక తీర్మానమును సహజముగా (ఫోబరన్ సెలలో) జరుగబోవు అభిలభాత కాసనసభయందు ఈ విషయమును తీర్మానమునే యపహరించెద మని మానసియు లగు బి. ఎల్. శర్మగారు ముందుగ సభాసభాసభాపక్షమును దెలిపియుండిరి. హిందూ దేశమునందు స్వపరిపాలనసంస్థాపనల విజయముకొఱకు రాష్ట్రముల నింకొక విధమున విభజించి క్రొత్త ఏర్పాట్లు సలుపవలె నని శర్మగారు కోరుచున్నారు. అట్టి రాష్ట్రపునర్విర్మాణము భాషా ప్రయుక్తముగ నుండవలెనని కోరు వారి యాశ యములు కూడ సఫలముగను శర్మగారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమును గూడ నామోదించుచున్నారు. కడచిన అభిలభారణ దేశీయ మహాసభాభ్యుత్థి కో ప స్వా సము నం దీవిషయము ప్రత్యేకముగా ప్రశంసించుట సర్వాగీకారము నొందినది పోయినపాటి “మెయ్యన్ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక యీ విషయము నింకొక విధమున యోచించి యు, ఇప్పుడేపునవిజృంభించుచున్న రాష్ట్ర ప్రత్యభిజ్ఞానమును గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసించినది. ఈ రాష్ట్రీయ ప్రత్యభిజ్ఞాన మే సర్వవిషయము లందును యోచించగలిగియున్నది. రాష్ట్రీయప్రత్యభిజ్ఞాన మంత విశేషగణ్యము గాదు ఇప్పుడు విశేషముగా వృద్ధిమొందుచున్న జాతీయ ప్రత్యభిజ్ఞానమునందును ఈ రాష్ట్రీయ ప్రత్యభిజ్ఞానము నులభముగ లీనము కాగలదు. స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనల విజయమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన మూలము అత్యుపయోగకరము. శర్మగారి తీర్మానము జయప్రద మగుగాకయని యాశించుచున్నాము — న్యాయుండియా.

అమర్నాద : చంచలస్వభావము.

జాతీయభావ ప్రతిపాలపత్రిక యగు “జస్తిను” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

“లండను నగరమున సాంఘిక మహాసభలో దక్షిణాఫ్రికాలోని భౌగోళియుల పక్షమున మాట్లాడుచు, హిందూ దేశము జాతీయ ప్రభుత్వమును వాంఛించు చున్నదనియు, అది చేతురుదనక ఆ దేశము త్వస్తినిందజాలదనియు పోలట గారు చెప్పియున్నారు. హిందూ దేశపక్షమున పోలట గారు మాట్లాడుట కెట్టి యధికారము కలదో మేము గ్రహింపజాల కున్నాము.”

ఈ వాక్యములయందు గల అసత్యములకు “జస్తిను” పత్రికా అజ్ఞానమైనన, బుద్ధిహీనతయైనన అనూయయైనన కారణమై యుండవచ్చును. ఈ సభ లండను నగరమున సమావేశము కా లేదు. నటింపుచున్న జరిగినది. ఇది సాంఘికవాదలసభ కాదు. ఇది చర్చసంఘసభయొక్కయ, కార్మిక పక్షము వారియొక్కయ సమ్మేళన సమావేశము. ఇందు సాంఘిక వాదులను కలరు. కాని యిందందరు సాంఘికవాదులే యనట అబద్ధము మరియు పోలట గారు కాంగ్రెసుపక్షమున మాట్లాడిరి కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని భౌగోళియులపక్షమున నుపన్యసించెదని “జస్తిను” పత్రిక గుర్తొంగవలెను. ఇందు మూలముననే అల్ప సంఖ్యాకులగు కొందరు అధికార, అసాధికారవర్గమువారి పక్షమున తక్కు భారతదేశపక్షమున మాట్లాడుటకు పోలట గారి కధికారము కలిగినది. ఈవై ప్రాతలు ఈ మదరాసు పత్రికయొక్క అన్యాయ, చంచల స్వభావ సమన్విత రాజకీయ విధానలక్షణము— బొంబాయి క్రాంతికులు. ఇందులకు “జస్తిను” పత్రిక యిట్లు నుడువుచున్నది:— పోలట గారు నటింపుచున్న వర్తకసంఘ, కార్మికపక్షముల సమ్మేళనా సభయందు అభిలభాతదేశ సమక్షమున మాట్లాడిరిని “బొంబాయి క్రాంతికులు” పత్రిక నుడువుచున్నది. ఈ విధముగ వీరెంటువ్వు హర్షిమామగార్లు గూడ భారతదేశ ప్రతినిధులనియే చెప్పదగినది. కాని భారతదేశము వీరిని గురించి యేమియును యెరుంగదు. వీరి నలక్ష్యము చేయుటలేదు. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు పూర్వపు కాంగ్రెసువలె లేదు. అందు మిగిలియున్న అల్పసంఖ్యాకుల పక్షమున పోలట గారు మాట్లాడినంత మాత్రమున, వారు హిందూ దేశపక్షమున మాట్లాడిరిని చెప్పవచ్చునా? మదరాసుపత్రికయొక్క అన్యాయ, చంచలస్వభావ సమన్విత రాజకీయవిధాన లక్షణముగనే వ్రాయుచున్న దని బొంబాయి పత్రిక వ్రాయుచున్నది. “బొంబాయి క్రాంతికులు” పత్రికకు భారతదేశవిషయములయెడగల అజ్ఞాన మెవరికి తెలియదు? ఈపత్రికా విషయ మెల్లకడ దెలియును. దీని రాజకీయము లన్నియు వీరెంటువ్వు, ఆమె ఆశ్రయల రాజకీయములే! ఈ పత్రికకు తగినటుల దీనిని తూర్పుభావముతోడనే మేము తిలకించెదము. — “జస్తిను” పత్రిక.

వృత్తాంతములు

(—(0)—

నిధులు దొరకుట:— అనంతపురము జిల్లాలో పుట్టలూరులో సొక దుకాణదారుడు శిథిలముగుచున్న యొక గోడను తిరిగి కట్టించుటకు శ్రవుచుండగ 50 బంగారు నాణెములుగల మట్టిపాత్ర వాసికి దొరకినది. దొరకిననిధివిలువ మొత్తమున 850 రూ॥ లు ఉండును. కోయంబత్తూరు జిల్లాలో కిన్నామకాదవు అను గ్రామములో నిద్దరు ఒక గ్రొయ్యి శ్రవుచుండగ మహమ్మదీయ శాసనమున నాణెములు నుమారు 2000 వాటికి దొరకెను. అనంతపురము గ్రామములో నొకడు కొంకణియొద్ద యొద్ద నేలను శ్రవుచుండగ పునిగ్రామములు దొరకినవి.

రాజద్రోహమున పండుట:— కాంబోయ కొండలలోని బి. సీతా యనునతడు పట్టుకొనబడెను. “నవంబరు నెలనాటికి జర్మనులు డాగను హానాను పట్టుకొందురు. 4 ఏండ్లలో దేశమువారు శాంతిస్థితిలో నుండునని శత్రువుమున తనకు కలలో కనబడి చెప్పెనని సీతాబోధించెను. ఒకనాడు రాత్రి దేవాలయమునకు బంగారపుత్రుల పూజునకునని నాట్లు కనబడి చెప్పెను. కాని అతడు చెప్పినదినమున నట్లు జరుగలేదు 1060 కొబ్బరికాయలనీరు త్రాగవలెనని నాట్లు చెప్పినందుననే పృజుల కొబ్బరికాయలను మోసికొని ఆయోగి యుండిన సత్యవ్రత కొండకు వెళ్ళుచున్నాడు. అచట నా యోగి 7 నెలలనుండి పత్రిములను పండ్లను మాత్రమే తిని జీవించుచున్నాడు. అతడు 12 వ ఏట సన్యాసియై మరి 16 ఏండ్లు సన్యాసిగా నుండి కామయమును వదిలి 8 ఏండ్లు సామాన్యుడుగా నుండెను.

తేలుకాటునకు మంచిచుట్టు:— కంభకోణము వాస్తవ్యుడగు గోపాలస్వామి అనునతడు గత అక్టోబరు నెల 21 వ తేదీని చెన్నపురికి వచ్చి పెరియమెట్టులో తిరువేంగడమొదలి పీఠిలో నొక ఇంటి పీఠిఅరుగుపై గూర్చుండెను. పెరియూరు వర్సూపాపులో గుమాస్తాగా నుండి ఆ పీఠిలోనే నివసించుచుండిన జగన్నాయకులు అనునతనిభార్యకు ఆ దినముననే తేలు వుట్టినది. ఆమె మందుకొఱకు దానుగారింటికి బోవుచుండగ గోపాలస్వామి తన పెట్టెను తెరిచి తేలుకాటున కామెకు మందు ఇచ్చెను. ఈ మందు రాసిన 10 నిమిషములలో ఆమెకు స్వార్కము తప్పినందున ఆమె భర్త ఆమెను జనరలు ఆస్పత్రికి తీసుకొనిపోయెను గాని యామె అచ్చట మరుసటిదినమున మరణించెను. తేలుకాటు విషమునకు రసప్రయోగముచే మరణించెనని మరణ పరీక్షలో దెలిసినది. గోపాలస్వామి విల్లిపురములో పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడెను. తేను చేయబడినది. విచారణ జరుగుచున్నది.

మహమ్మదీయ నాయకుని మరణము:— బర్మానువం దలమున చూస్సారాలోని తమ స్వగృహమున నవాబు అబ్దుల్ జాబ్బరుగారు తమ 82-వ యేట, 80-వ తేదీని మరణించిరి. వంగ రాష్ట్ర దొరతనమువారికింద నవాబుగారు బాధ్యుడు నున్న ఓడ్యోగముల పెక్కింటి నలంకించియుండిరి. మహమ్మదీయులలో మితవాదులకు నవాబుగారు నాయకులు. ఉద్యోగమును జాలించుకొనినది మొదలు వీరు నెంట్లుల నేవనలు మహమ్మదీయసమాజాభ్యుత్థి యుండి రాజకీయముయందు విశేషముగ శ్రద్ధ వహించిరి. గతమాసమున అబ్దుల్ జాబ్బరు గారు సాంప్రదాయ సంస్కరణమును గూర్చి తమ యభిప్రాయములను కలకత్తా నగరమున ఇండియామంత్రి రాజప్రతినిధులకు విన్నవించియుండిరి. ఇటీవలి నియోజనములయందు సామ్రాజ్యకాసన సభా సభ్యత్వమునకై నవాబుగారు భూపేంద్ర నాథుబాను, సురేంద్ర నాథ్ ఠేనగ్గిగార్లకు పోటీగ నిలిచిరి. కొంతకాలము నవాబుగారు భోపాలు రాష్ట్రపు దివాను పదవియందుండిరి. హైదర్‌అలీను మహమ్మదీయులను సభ్యముగ నుండవలయునని నవాబుగారు సదా బోధించుచుండిరి.

హిందూ లా:— ఉత్తరఆగ్నేయజిల్లాలో నొక ధనికుని వితంతువు తనయ్యైలో చాలభాగము పరాధీనము చేసెను. వితంతువు మరణించిన వెనుక గతించిన వితంతువు సోతుకు తాను దగ్గజవారముడు గనుక ఆసోతును తనస్వాధీనము చేసి యామె గావించిన పరాధీనములను రద్దుపరచవలెనని ఒకరు జిల్లాకోర్టులో దావాచేసెను. వితంతువు మరణదిననాటికి వాదిపినతండ్రి జీవించియుండి యామె హా

మతియొక సంవత్సరమున కతడు మరణించెననియు, వాది పిన తండ్రి వాదికంటె దగ్గజ దాయాదిగఉండి వితంతువు ఆస్తిని గూర్చి తిగాయదాచేయలేదనియు భావించి జడ్జిగారు దావాను కొట్టివేయ నుద్దేశించియు దావాను విచారణచేసిచూచెనని యాలోచించి దావానిచారణ నిలి. కాని వాది సాక్షు మంతయు వాదికి వ్యతిరేకముగ నుండుటచే దావా వానికి ప్రతికూలముగ తీర్మానింపబడెను. హైకోర్టులో ఆపీలు చేయబడెను. పయింటు సవరణకొఱకు దిగువకోర్టులో దరఖాస్తు చేయబడనగున అపీలుకోర్టులో ప్లయింటు సవరణను కోరుటకు వీలులేదనియు ప్లయింటు ప్రకారము దావా ప్రతివాదుల కనుకూలముగ నున్నదనియు చెప్పి ఆపీలును హైకోర్టువారు కొట్టివేసిరి.

ఇక సాల్ వెంటు దరఖాస్తు:— మొయిదు అను నొక మోస్తావాడు 1915 సం॥ములో దివాలాతీసెను. అతనికి అప్పు ఇచ్చిన వారలలో చెన్నపురిబాంకు వారే విశేషముగ ప్రత్యమును అప్పించిరి. 1914 సం॥లో మొయిదుతనయ్య ప్రిన్ తనమేన కోడలి భర్తయగు కన్ హేము అనునతనికి 15 వందలకు విక్రయించెను. మొయిదు ఆస్తిని కన్ హేముకు పిచ్చుట నతడు స్వాధీనము చేసిన తేజభాదరాలను మోసపుచ్చు నుద్దేశముతో అప్పుతీర్పునా కిచ్చునట్లు మామోస్తావాయుచేసి తనయ్య ప్రిన్ తన మేనకోడలి భర్తకే విక్రయించెననియు కాబట్టి ఆదస్తావేలు చెల్లనేరదనియు, ఆస్తిని విక్రయించు కాలములో మొయిదు భాగ్యము తోరుల తూగుచుండెననియు ఈ అంశములను బట్టి మొయిదు దివాలాదీసిట్లు తీర్మానించ వీలులేదనియు ప్రభుత్వోద్యోగి హైకోర్టులో దరఖాస్తు చేసెను. మొయిదు తన అప్పులు తీర్చుకొనుటకు తన యాస్తిని నాకు విక్రయించెననియు అందుకు 15 వందల రూ॥ లను చెల్లించెననియు కన్ హేము హైకోర్టువారితో జెప్పెను. క్రియ చీటిలో వివరింపబడిన అంశములు అనుమానాస్పదములయినప్పటికిని న్యాయమూర్తిగారు కన్ హేము మాటల నమ్మి ప్రభుత్వోద్యోగి దరఖాస్తును కొట్టివేసిరి.

పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమతులు:— పోలీసు ఉద్యోగులకు బహుమానము లొసగుటకును ఆ బహుమానములను వారు పరిగ్రహించుటకును సంబంధించిన కొన్ని విబరణములను మైసూరు దొరతనమునా కొనర్చి యున్నాడు. సంఘమునుండి గాని వ్యక్తులయొద్దనుండిగాని పోలీసుఉద్యోగులు బహుమానములను పుచ్చుకొనగూడ దని విధింపబడెను. వ్యక్తులుగాని సంఘములుగాని ఒకగు బహుమానపు వైకములను పోలీసు నూపరింపెండెట్లు పుచ్చుకొని, ఆవైకమును కోశ కారమున “పోలీసు బహుమానముల” కాతాకు జమకట్టించ వలయును. బహుమానములను పుచ్చుకొనటకు పూర్వము, ఆవైకము నిష్పంధముచే నీయబడలేదని నూపరింపెండెట్లు దృఢపరచు కొనవలయును. ఏకేనుభేందర్‌గృహున బహుమానము లొసగబడినచో, అతేను పూర్తిగ విచారణయై భాయవ్యక్తి జరుగునంతదనక బహుమానపు వైకమును ఉద్యోగులకు నూచిపెట్టరాదు. భాయవ్యక్తిగూర్చి వెలువడినపిదప, కోశాకారముననుండి ధనమును తెప్పించి, అప్పులగు ఉద్యోగులకు ఆధనమును నూపరింపెండెట్లు యయ్యవచ్చును. బహుమానపు మొత్తము నూలు రూపాయలకు మించకుండినయెడల ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారి యనుమతిని పొంది, అనంతరము బహుమానము సొక గవచ్చును. వైకము నూలు రూపాయలకు మించినచో, ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుద్వారా దొరతనమువారి యనుమతిని పొంది వలయును. బహుమానమును పొందునర్హురై యుద్యోగికి: లేకయచ్చుచో, నూపరింపెండెట్లు ఆధనమును నేతపట్టోచ్చి వేయవలయును.

గ్రంథస్మృతకారము

1. హిందూమత ప్రబోధిని:— గ్రంథకర్త కొంత నుబ్బగియడుగారు, కాకినాడ. గ్రంథము కాకినాడ జాబ్బి ముద్రాక్షర కాలముందు ముద్రింప బడినది. వెల ప్రకటింపబడలేదు. ఇది సులభతైలిన వచనముగ వ్రాయబడినది. చదువదగిన గ్రంథము.
2. వేదాంతచంద్రిక:— ప్రథమ భాగము. గ్రంథకర్త కొండమూరి వేంకటరత్న శాస్త్రిగారు. వెల రూ 0-8-0. వలయువారు. ‘మే నేజరు స్వధర్మ ప్రకాశిని’ గుంటూరు, అని వ్రాయవలెను.
3. శైలిగీర్త్యాంధ్ర పాదజాతము:— ఇది స్వధర్మ ప్రకాశిని ప్రయత్నములలో మొదటి గ్రంథము. గ్రంథకర్త కొండమూరి వేంకటరత్న శాస్త్రిగారు. వెల రూ 0-8-0. వలయువారు.

6, తంబు శైలివీధి, మద్రాసు.

సూచన:—ఈ పాఠాన్ని రాఘవ చంద్రశాస్త్రి, మొదలగు.

